

עקודים ב אות ז

[סימן א.] כל י' ספי' הם כלולים בה' שהם נרנח"י, מבואר שבכל א' מהאורות דהאח"פ היו ה' פנימים וה' מקיפים. אמנם מבואר שגם באורות הפה הוא ג"כ כמו באצילות, ולא נתגלה גם באורות הפה רק ב' מקיפים לבד, וגם מבואר שבאצילות יש ה' מקיפים.

מה ענין המקיפים בהאורות דאזן חוטם שיצא מהאזן חוטם י' ספי' מקיפים מימין וי' ספי' פנימים לשמאל, המה שייך לקרוא אותם בשם מקיפים כי על מה הם מקיפים, ומי עומד בפנימיותם. בפשטות הכוונה הוא אחר שמתלבשים זב"ז, שהאור דאזן וחוטם ימין הם מתפשטים למטה רק בבחי' מקיפים, והם הנרנח"י המקיפים והשמאליים מתלבשים בפנים. אמנם כל זה לא שייך אלא באורות דאזן חוטם. אך באורות הפה דענינינו, שהוא האור דהתפשטות הא' דהפה אשר למטה ממנו לא היה לו אז שום מציאות כלל, והוא עלה אחר כך כולו למעלה, ונשאר שם לעולם.

אך עומק הענין בכ"ז הוא, כי אי אפשר להוציא שום אור אלא רק ע"י בחי' זוג, וא"כ הרי יצאו כל אלו האורות דאח"פ ע"י בחי' זוג נעלם בהרישין עלאין שבא"ק. כל בחי' זוג הוא נמשך ונעשה בסדר דאמ"ר וק"ב, והוא בבחי' אור וכלי. וכל זה בתוך רישא דא"ק. וזהו סוד הענין, י' כלים לאור האזן, וי' כלים לאור החוטם, וי' כלים לאור הפה. כי הרי יצא ונולד כל ספי' וספי' מהי' ספירות אשר בכל א' מהאח"פ ע"י בחינת זוג ובסדר דאמ"ר וק"ב, שהוא אור וכלי. וכ"ז היה גם בהתפשטות הראשון עצמו. הם עצמן סוד בחי' העביות שאמר הרב שהיה כלול בחי' עביות בהאורות עצמן גם ביציאתם משורשם.

אמנם באשר שכל ההתפשטות הראשון הנה הוא כולו אור בהיר מאד, והוא חזר ועלה למעלה ונשאר שם לעולם, ועיקר עולם העקודים הוא רק ההתפשטות השני, וכל הי' ספי' דההתפשטות הראשון הוא בערכו רק בבחי' כתר לבד אליו, וכן כל בחי' העביות והכלים שהיה בהתפשטות הראשון, הוא נחשב כולו להאור דההתפשטות השני רק בבחי' כלי אחת. כי אין ניכרים בו לי' כלל.

והנה בהאזן והחוטם אשר בהם לא נתחברו המקיפים עם הפנימים יחד, לכן כאשר חזרו האורות לעלות למעלה הנה חזרו ועלו האורות הפנימים עם בחי' הכלים שלהם ג"כ, ולא נבררו האורות מהכלים כלל ועלו כולם למעלה. משא"כ באורות הפה, הנה באשר שאורות המקיפים הם אינם דבוקים כ"כ עם הכלים, לכן כאשר חזרו ועלו הם למעלה, הנה ביררו הם את האורות הפנימים ג"כ מהכלים ועלו כל האורות למעלה והכלים נשארו למטה לבדן. וזהו ענין הכלי אשר היה רק באורות הפה ולא בהאורות דאזן חוטם. אמנם זה היה רק בהאורות דאזן חוטם העיקריים שהוא במקומם למעלה קודם שנתלבשו באורות הפה, אבל בהתפשטותם למטה ומתלבשים באורות הפה, הנה שם נעשה מציאות הכלי להאורות דאזן וחוטם ג"כ ע"ד שנעשה באורות הפה.

[סימן ב.] אמנם מה שאמר כי בעולם האצילות הנה לא נתגלה שם בפרטיות רק הב' מקיפים דהיחידה והחיה לבד, והרי הוא לכאורה נגד מה שנודע שישנם בכל פרצופי האצילות כולם כל הה' בחי' דנרנח"י המקיפים ג"כ בכל א' מהם, מ"ש האר"י ז"ל שלא יש אלא רק ב' מקיפים דחיה ויחידה לבד, הכוונה הוא רק על המקיפים הכוללים, וצ"ע פירוש דבריו.

אין שם ג"כ רק אלו הב' מקיפים לבד, הנה אין הכוונה על האורות שבכל ספי' עצמה, כי בזה הנה ישנם באמת פנימי ומקיף בכל א' מהם. הכוונה הוא רק על האור שמקבל כל א' תמיד גם כן מלמעלה. אמנם אין כוונתו על מה שמקבל כל פרצוף תחתון מהעליון שעליו, כי בזה הנה מקבל כל א' ג"כ מלמעלה אר"פ ואר"מ בכל הה' בחי' הנרנח"י כולם. והנה על אותה השפע והתוספת אור אשר מקבלים הנאצלים תמיד מהמאציל עצמו ית"ש, הנה בזה יש חילוק בין העולמות, כי כל העולמות כולם אשר מאורות החוטם ולמעלה, אשר בהם לא נתגלה עדיין בחי' הכלי כלל, הנה הם מקבלים את שפעת המאציל בכל הה' בחי' נרנח"י שבהם, הן הה' פנימים והן הה' מקיפים. אבל מאחר אורות החוטם ולמטה, שהוא מאורות הפה ולמטה, אשר בהם כולם נתגלה בחי' הכלי, הנה הם אינם מקבלים את שפעת המאציל עצמו רק בבחי' הה' פנימים דהנרנח"י, אבל בהמקיפים אינם מקבלים את שפעת המאציל עצמו אלא רק את המקיפים דהיחידה והחיה לבד, אבל לא את המקיפים דנר"נ כלל.

והטעם הוא כי נודע הוא שהנר"נ הנה הם מתלבשים בגוף וכלי, ויש ג' כלים בכל פרצוף שהם מוח לב כבד שבהם מתלבשים הנר"נ, אבל החיה והיחידה הנה אין להם כלי בהגוף להתלבש בו, ואינם מתפשטים בהגוף אלא רק ע"י הנשמה, ועיקרם הוא באמת רק מבחוץ ובבחינת מקיפים לבד. ונמצא כי החיה והיחידה אין להם השתוות עם הגוף כלל, כי אינם מאירים ומתייחדים בו אלא רק ע"י הנשמה. משא"כ הנר"נ, הנה הם יש להם השתוות עם הגוף היטב.

והנה מפעולת אור המקיף הוא שהוא מזכך את הכלי מבחוץ והוא עובר דרך בו ומתייחד עם אור הפנימי, ולכן הוא כי בכל העולמות כולם אשר מאורות הפה ולמטה שנעשה בהם בחי' כלי, הנה אינו מתגלה בהם שפעת אור המאציל למקיפי דנר"נ כדי שלא תתבטל הכלי ע"ז. אבל המקיפי דחיה ויחידה אשר אין להם השתוות עם הכלי, וכל הארתם בהגוף הוא רק להנשמה לבד, ולכן אינם גורמים הם ביטול להכלי כלל.

[סימן ג.] כל אור עולם עליון נקרא א"ס להעולם אשר למטה ממנו, וא"כ הרי כל מה שאמרנו בשפעת אור המאציל הנה יהיה ע"ז מעולם לעולם. יהיה לפ"ז שכל אור עולם עליון הנמשך בהתחתון הנה אינו נמשך ממנו שפעת אורות המקיפים אלא רק הב' מקיפים העליונים

לבד. ונמצא כי בכל עולם באמת בכל א' כל הה' מקיפים כולם והוא הן בנרנח"י שבכל פרצוף עצמו, גם בשפעת האורות אשר נמשך מפרצוף לפרצוף. אך האור והשפע אשר נמשך מהאור העולם העליון להתחתון, הנה בזה אינו נמשך שפעת דאורות המקיפים אלא רק בבחי' הב' מקיפים העליונים לבד, והוא ג"כ עפ"י מ"ש הרב שהכלים דעולם העליון הם בבחי' אורות להתחתון. ונמצא כי בערך התחתון אין לעולם העליון בחי' כלי כלל, והוא כולו אור א"ס, לא נמשך שפעת אור עולם העליון בהתחתון אלא רק בשפעת הב' מקיפים העליונים דהחיה והיחידה לבד. א"כ קשה שלפי זה אין חילוק בזה בין הנרנח"י דהעולם עצמו להנרנח"י דהעולם העליון.

[סימן ד.] אמר הרב כי לעולם אינו נפסק שפעת המאציל אפי' רגע אחת, ונודע הוא שכל קיום ועמידת דכל העולמות כולם, נמשך ע"י השתלשלות המדרגות מלמעלה למעלה עד המאציל עליון ית"ש. וא"כ הרי בודאי פשוט הוא ששפעת אור המאציל ית"ש אינו נפסק אפי' רגע אחת, שישנו תמיד עוד שפעת המאציל כפולה נוסף על עיקר קיומם ועמידתם.

עיקר קיום והעמדת כל העולמות כולם וכל מה שנעשה בהם הנה הוא מהאור הקו, ועכ"ז הנה נמשך גם מאור א"ס המקיף שפע תמיד ג"כ בהעולמות כולם. כי שפעת אור א"ס הנמשך דרך הקו הנה הוא נמשך לעולם רק דרך השתלשלות המדרגות הרבה מאד, כי נמשך בכל תחתון רק דרך כל העליונים, נמשך להתחתון אלא רק תמצית הארה ממנו, וע"ז נעשה כל שינוי המדרגות בין כל עליון לכל תחתון, אבל שפעת אור המקיף הנה הוא נמשך בב' תכונות, אחד הוא מה שנמשך ג"כ דרך השתלשלות המדרגות ומצטמצם ומסתתר בכל א'. והשני הוא כי לפעמים הנה הוא מתגלה ומאיר בתוקף אורו גם למטה בתחתית העשיה, ואינו מצטמצם כלל, והוא פעולת כל הנסים הנגלים, גם פעולת הנסים הנה הוא ג"כ בב' בחי' היינו נסים נגלים ונסים נסתרים, והנסתרים הם מתלבשים ג"כ בגוף וכלים.

והרי לנו כי בג' בחי' ותכונות מתפשט אור העליון להקיף על התחתון: אחד, מה שמצטמצם למדרגת התחתון לגמרי, והוא נקרא מעתה על שם התחתון, [המקיפים דנר"נ דהעליון]. והשני, מה שמתנהג למעלה מחוקיו וגבוליו, אמנם מתלבש בו ונגמר על ידו, והוא הנהגת דכל הנסים הנסתרים. והג', הנהגת דנסים הנגלים שהם לגמרי למעלה ממדרגת התחתון [דהב' מקיפים העליונים דהחיה והיחידה אשר משפעת אור המאציל ית"ש].

בכל העולמות שלמעלה מאורות הפה אשר שם אינו מתגלה עדיין בחי' כלי כלל, הנה מתפשט שם כל אור עולם עליון להתחתון ומאיר בו ומקיף עליו בכל הה' פנימים ומקיפים דהנרנח"י כולם, הכל בתוקף אורו דמדרגת העליון עצמו. אבל בכל העולמות אשר מאורות הפה ולמטה, הנה אינו מאיר שם אור עולם עליון למטה בתוקף אורו אשר ממדרגתו העליונה, אלא רק בהמקיף דהחיה והיחידה לבד, אבל המקיפי דנר"נ הנה הם מצטמצמים ואינם מתפשטים למטה אלא רק במדרגת התחתון לבד, וכדי שלא יגרום ביטול להכלים שלהם.

ונמצא מכ"ז כי באמת הנה מקיף כל עליון להתחתון בכל הה' מקיפים כולם. אך מ"ש הרב כאן שמאורות הפה ולמטה לא יש אלא רק השני מקיפים העליונים לבד, הכוונה הוא על בחי' האור דמדרגת העליון עצמו, כי אינו מתפשט מכל עולם עליון להתחתון להאיר בו ממדרגתו

העליונה אלא רק בבחינת הב' מקיפים דהיחידה והחיה לבד¹. IS THIS REPETITIVE.
[סימן ה.] והנה מאחר שכל סיבת החסרון דמקיפי נר"נ הוא רק מטעם שלא יגרום ביטול להכלי, א"כ הרי אורות הפה שלא היה נעשה בהם הכלי אלא רק בסופם וסיומם, מהחזה עד הטבור, נמצא הכח"ב חג"ת שבהם, שהם מהפה עד החזה, אשר שם לא היה עדיין כלי כלל, הנה היה מתפשט שם באמת כל הה' מקיפים כולם דאור העליון. וזהו שאמר כאן כי בכל האורות דאח"פ היה מתגלה בהם כל הה' מקיפים העליונים כולם, אך לקמן אשר שם מדבר מהכלי אשר נעשה באורות הפה עכ"פ, והוא כאשר הגיע התפשטותם מהחזה עד הטבור, שם אינו מתפשט בהם המקיפי דנר"נ במדרגת האור העליון עצמו.

עקודים פ"ג אות כה

[סימן א'] אמר הרב, שכל מי שהוא יותר תחתון הוא נשלם ביותר, וכל מי שהוא יותר עליון היה נשאר חסר ביותר. וקשה הבנתו שהרי כל א' אשר יצא הנה יצא עצמותו כולו, הן מה שנוגע אליו עצמו, והן מה שנוגע לכל התחתונים ממנו.

וכן מה שאמר שכל עליון היה מאיר להתחתון הסמוך אליו רק בבחי' רוח לבד, הרי אין מקום בזה להדברים כלל, כי מאחר שיצאו כל הי' הרי נשלמו הנרנח"י דהנפש הכללי בשלימות, וכן האיר כל א' לזולתו ממה שהוא, אם נשמה נשמה, אם חיה חיה. וכן הרי נודע הוא שכל עליון הנה הוא כלול מכל התחתונים כולם אחר שיצאו כל הי' הנה נשלמו כל א' מכל הנרנח"י דהנפש הכללי, כי התחתונים ממנו כלולים בו מאליו שהרי הוא שרשם.

[סימן ב'] כוונת הרב בכל השלימות והחסרונות שאמר הנה הוא באמת רק מה שנוגע להנפש הכללי, בענין קבלתה מהרוח נשמה חיה יחידה הכלליים אשר למעלה. שאותה הנפש הכללי הנה היא מקבל מהרוח נשמה ח"י הכלליים שמבפנים איזה הארה עכ"פ, גם בהיותה למטה. והיה קבלתה אשר מלמעלה אינו שוה בכל הספי', כי כל ספי' תחתונה היא נשלם בזה לפי ערכה

¹ פרקש ?

יותר מכל ספי' עליונה.

והנה הי' ספי' דהנפש הכללי שהם הה' פרצופים שבה, הנה הם נמשכים ויוצאים מהי' ספי' דהרוח הכללי שהם הה' פרצופים שבו, ומקבלים תמיד תוספת הארה ממנו. הנה כל פרצוף ופרצוף מהנפש הכללי כאשר שהוא עומד בפחות מג' לשורשו שברוח הכללי שנשאר תוך פה דא"ק, הנה הוא מקבל הארה ממנו תמיד, ומשפיע אורו בו מלמעלה למטה, ומבפנים לחוץ, שכל פחות מג' הרי הוא כלבוד. אבל כשהוא למטה מג' ממנו הנה נתמעט הארתו, אך עכ"ז הנה כל זמן שלא נתרחק להיות למטה מד', והרי הוא עדיין בתורת לבוד דרשב"ג, הנה מקבל עדיין ג"כ איזה הארה משורשו עכ"פ. אך כאשר נתרחק ועומד גם למטה מד' משורשו, הנה אז אינו מקבל עוד משורשו שום הארה מאומה.

הכתר שהוא א"א דהנפש הכללי, כאשר יצא הוא מהאח"פ ולחוץ, הנה היה הוא רחוק משורשו, שהוא הא"א שבהרוח הכללי, כל הט' ספי' כולם שמחכמה ולמטה אשר בהרוח הכללי. ואלו הט"ס הרי הם ד' פרצופים שבו, והרי היה עומד הכתר למטה מד' משורשו שלמעלה, ועי"ז לא קיבל הכתר משורשו שום הארה מאומה, ונשאר הכתר על בחינתו לבד, שהוא רק בחי' נפש.

אך החכמה אבא שבהנפש הכללי, הנה הוא לא היה רחוק משורשו רק הח' ספי' הרי הם רק ג' פרצופים, שהוא עדיין בתורת לבוד דרשב"ג, ולכן קבל הוא ג"כ איזה הארה משורשו, שהוא החכמה דרוח הכללי עכ"פ. אבל הבינה דהנפש הכללי שהיא היה רחוק משורשה שבהרוח הכללי רק ב' פרצופים לבד, והרי היה היא פחות מג' לשורשה, ולכן קבלה היא משורשה הרבה. והז"א שהיה עוד יותר קרוב, הנה קבל הוא משורשו עוד יותר. והמלכות שבהנפש הכללי שלא היה בינה לבין שורשה שום הפסק כלל, לכן נשלמה היא בהארת הרוח הכללי בשלימות הראוי לה ובכל האפשרי.

אבל השלימות דנרנח"י אשר בהנפש הכללי עצמה הראוי לכל א', הנה בזה הם כולם שוים. כי כאשר נגמרו לצאת כל הי' ספי' כולם דהנפש הכללי, הנה נשלמו כל א' בכל הה' בחי' דהנרנח"י שבה כהראוי להם, כי הרי מקבלין דין מן דין, והם כולם מיוחדים זב"ז. וכל מה שאמר הרב בחילוקי השלימות שבהם, שכל תחתון נשלם ביותר, הוא הכל רק על הארתם שמקבלים משרשה שלמעלה שהוא מרוח נשמה חיה יחידה הכלליים העומדים מבפנים וכו'.

[סימן ג'] אך החכמה שהוא אבא דהנפש הכללי, הנה הוא היה רחוק משורשו רק למטה מג' ופחות מד', כי הרי לא היה הפסק בינו לבין שורשו שהוא רק הבינה זוז"ן שברוח הכללי, ולכן בבחי' רוח ג"כ, והכוונה הוא על הארת הרוח שקבל משורשו שבהרוח הכללי. והגם שהכתר שהוא הא"א שבהנפש הכללי הנה הוא מפסיקו ג"כ, והרי יש בו ג"כ הפסק ד' פרצופים המפסיקים. אך דע כי ההפסק דהכתר לא נחשב עליו להפסק כלל, כי משום שהרי הוא הכתר דהנפש הכללי עצמו אשר יצא הוא ג"כ למטה ומבחוץ והוא עומד על החכמה ומאיר עליו, מאחר שהוא עמו במחיצתו, והם כללות פרצוף אחד שהוא פרצוף הנפש הכללי.

ולכן הבינה דהנפש הכללי אינה רחוקה משרשה רק הז"ת לבד שהם זוז"ן ב' פרצופים, והרי היא בפחות מג' לשורשה [כי הכתר והחכמה דהנפש הכללי אינם מפסיקים בפניה. ולכן כאשר מתקרב הבינה דהנפש הכללי לשורשה שברוח הכללי בפחות מג', הנה מקבל עתה משורשה גם הארת הנשמה הכללי אשר בה ג"כ. והז"א דהנפש הכללי אשר הוא עתה בצאת הכתר עוד יותר קרוב לשורשו, ולכן הנה הוא מקבל משורשו ע"י הכח"ב שעליו גם את הארת אור החיה שבשורשו. אך המלכות דהנפש הכללי אשר אין בינה לשורשה שבהרוח הכללי שום הפסק כלל. אך בחינת אור המקיף דחיה והיחידה שבהרוח הכללי, הנה זה הוא עדיין גם להמלכות, והוא משום שהרי הם עומדים בשני מקומות מיוחדים, כי הרוח הכללי הוא כולו למעלה ומבפנים, והנפש הכללי הוא יצא עתה כולו למטה ומבחוץ, והרי אינם מתייחדים זב"ז להקיף אותה כלל, {יט ע"א} עד שחזר אור הכתר והחכמה לעלות למעלה ומתייחדים מעתה ג"כ. וכן מתקרבת המלכות אל שרשה עוד עי"ז.

ונתקנו כל א' מהי"ס דהנפש הכללי בהארת אור דהרוח הכללי ג"כ. אך כ"ז הוא רק בהארה לבד מהאור דהרוח הכללי. אבל עיקר התיקון דהנפש הכללי אשר מאור העיקרי דהרוח הכללי, הנה זה לא נשלם אלא רק אחר שנסתלקו ועלו למעלה והתייחדו זב"ז ממש.

והנה כ"ז שאמרנו בענין התיקון שמתקנים בהארת דהרוח הכללי ג"כ, הנה כ"ז הוא רק כאשר נגמר יציאת הכתר ג"כ. אבל כל זמן שלא נגמרו לצאת כולם, הנה היה החסרון ג"כ בכל א' לפי ערכו, כי בעת שהיה עדיין רק המלכות לבדה והיא נפש שבנפש, הנה לא היה לה אז מהרוח הכללי שום הארה מאומה, כי היתה המלכות אז רחוקה ג"כ משורשה שהוא המלכות שבהרוח הכללי, שהם ד' פרצופים א"א או"א ז"א, שהיו הם עדיין למעלה ומבפנים.

אך כאשר יצא כל הו"ק כולם שהם הז"א דהנפש הכללי, כל שיעור פרצוף ז"א. לא די שאין מפסיק עתה בפני המלכות כלל, אלא אדרבה הוא שהיא מקבל על ידו הארה ושפע מלמעלה, והרי היא עומדת עתה בפחות מד' ולמטה מג' והיא בתורת לבוד דרשב"ג, וזהו שאמר הרב כי אחר שיצא הז"א ניתוסף להמלכות בחי' רוח.

הז"א דהנפש הכללי, הנה הוא היה עתה בבחי' נפש לבד, ולא קיבל הוא עתה עדיין מהארת הרוח הכללי מאומה, משום שהרי הוא עדיין רחוק שיעור ד' פרצופים (שהם א"א או"א דהנפש הכללי שלא יצא עדיין, ופרצוף המלכות דהרוח הכללי שהיא לעולם למעלה ומבפנים). אך

אח"כ כאשר יצא גם הבינה דהנפש הכללי, הנה יצאה היא בבחי' נפש לעצמה, משום שהיא עומד רחוק משורשה שהוא הבינה דהרוח הכללי למטה מד' (והיינו הא"א והאבא דהנפש הכללי אשר עדיין לא יצאו, והזר"ן דהרוח הכללי אשר הם לעולם למעלה). אמנם הז"א דהנפש הכללי, הנה הוא נתקרב עתה אל שורשו ע"י יציאת הבינה מדרגה אחת, והיינו כי הרי הוא עומד עתה משורשו בפחות מד' ולמטה מג', בתורת לבוד דרשב"ג, ולכן הנה ניתוסף לו ע"ז הארת אור הרוח משורשו שלמעלה. והרי יש עתה להז"א כל הנר"ג דהנפש הכללי היטיב. וזהו שאמר הרב שכאשר יצאה הבינה ניתוסף בחי' רוח להז"א ונשמה להמלכות, ור"ל על בחי' הארת הרוח והנשמה הכלליים אשר מקבלים עתה הז"א ומלכות דהנפש הכללי משרשם שלמעלה, שהוא מהז"א והמלכות שבהרוח הכללי.

והמלכות היא בפחות מג' לשורשה, אמנם הארת החיה והיחידה הכלליים אשר בהמלכות דהרוח הכללי מזה אינה מקבלת עתה עדיין המלכות דהנפש הכללי מאומה, הטעם הוא כי מאחר שלא יצאו עדיין הכתר והחכמה דהנפש הכללי, והרי חסר עתה עדיין להמלכות דהנפש הכללי גם האור דהחיה והיחידה אשר בהנפש הכללי ג"כ, א"כ אין בה הכשר עדיין ומקום ובית קיבול לקבל בתוכה את הארת דהחיה ויחידה הכלליים מאומה.

[סימן ה'] כאשר יצא גם החכמה דהנפש הכללי, הנה יצא בבחי' נפש לעצמו, שהוא חיה דנפש, ואין לו עתה מהארת הרוח הכללי שבשורשו מאומה, כי עומד עתה החכמה חיה דהנפש הכללי רחוק ממנו למטה מד', והיינו הבינה והזר"ן דהרוח הכללי, והכתר שהוא א"א דהנפש הכללי שלא יצא עדיין.

אמנם הבינה דהנפש הכללי, הנה היא נתקרב עתה אל שורשה ע"י יציאת החכמה מדרגה אחת כי היא בפחות מד', והיא עתה בתורת לבוד דרשב"ג, להבינה בחי' רוח, ור"ל הארת דרוח הכללי אשר מקבל הבינה עתה משורשה.

אך הז"א דהנפש הכללי הנה הוא נתקרב אל שורשו עוד יותר שורשו עתה רק בפחות מג', לכן מקבל עתה הז"א דהנפש הכללי משורשו שהוא הז"א דהרוח הכללי גם הארת הנשמה הכללי שבו ג"כ. אבל אור החיה דהנפש הכללי עצמו הנה בזה פשוט הוא שישנו להז"א דהנפש הכללי ג"כ תיכף ביציאת החכמה, שהחכמה עצמו בחי' החיה דהנפש הכללי.

אמנם המלכות דהנפש הכללי הנה היא נתקרב עתה ביציאת החכמה אל שורשה עוד יותר, כי הרי לא יש לה עתה הפסק בינה לבין שורשה אלא רק מדרגה אחת לבד, והוא הכתר. ומשום שאין הפסק בינה לבין שורשה אלא רק פרצוף אחד לבד, לכן מקבל המלכות עתה משורשה גם הארת אור החיה שבה ג"כ. אמנם הארת מאור היחידה שבה הנה זה אינה מקבלת עדיין, והוא משום ב' טעמים: טעם אחד, הוא משום שהרי היא עדיין בהפסק ממנה מדרגת פרצוף אחד עכ"פ. טעם שני, הוא כי כל זמן שלא יצא הכתר דהנפש הכללי והרי חסר עדיין למטה כל אור היחידה דהנפש הכללי גופה.

והנה כן הוא עד"ז ג"כ אח"כ כאשר יצא גם ספי' הכתר, כי הנה יצא הוא בבחי' נפש לעצמו, ולא קבל הוא משורשו הארת הרוח מאומה כלל, משום שהרי עומד רחוק ממנו למטה מד' שהם הא"א והזר"ן דהרוח הכללי שמפסיקים ביניהם. אמנם החכמה דהנפש הכללי הנה נתקרב אל שורשו ע"י יציאת הכתר מדרגה אחת, והבינה דהנפש הכללי הנה היא נתקרבה עתה אל שורשה, ועומדת עמה בפחות מג'. אך הז"א דהנפש הכללי אשר הוא נתקרב עתה אל שורשו ע"י יציאת הכתר, עד שאין בינו לבין שורשו אלא רק הפסק פרצוף אחד לבד, ולכן מקבל הוא עתה משורשו גם הארת דאור החיה שבו ג"כ. אמנם המלכות דהנפש הכללי אשר היא נתקרבת אל שורשה ע"י יציאת הכתר מכל וכל ואין ביניהם מעתה שום הפסק מאומה, לכן מקבל המלכות עתה משורשה שהוא המלכות דהרוח הכללי את הארת אור היחידה שבה ג"כ, ונשלמה עתה המלכות דהנפש הכללי משורשה בכל הארת הנרנח"י כולם שבה. אמנם זהו רק בהארת הנרנח"י הפנימים לבד, אבל בחי' המקיפים מהם הנה זה חסר עדיין להמלכות ג"כ, ואינה מקבלת משורשה בחי' המקיפים מאומה משום שהם מובדלים זה מזה ע"י שעומדים בשני מקומות, כי כל הי' ספי' דהנפש הכללי הם למטה ומבחוץ לפה דא"ק, וכל הרוח הכללי הוא למעלה ומבפנים, והרי הם מובדלים זה מזה ואינו מקיף אותה כלל.

עקודים פרק ג אות מ

[סימן א] הקשה הספר שמן ששון, מאחר שבעקודים הרי עומדים הי' ספי' כולם בקו אחד והם זה למטה מזה, א"כ הרי איך אפשר שיזדווגו מאחר שהם זה למטה מזה. אדרבה הוא כי עיקר הזווג הוא כן הוא למעלה והיא למטה.

עוד הקשה הספר שמן ששון כאן כי איך אפשר שיזדווגו הזר"ן בלתי הזווג דא"א. יש להקשות עוד יותר, כי איך אפשר שיושלמו הזר"ן מתחילה לא"א, הרי כל קבלת הזר"ן הוא לעולם רק מא"א, וכן הקשה איך אפשר שיצאו הזר"ן מקודם לא"א. הלא נודע הוא שכל מציאות התחתון הוא רק מהעליון שעליו. ובאמת הנה יהיה הקושיא הזה ג"כ על כללות עולם הנקודות אשר אז יצאו רק המלכיות דהב"ן, אבל הט' ראשונים דהב"ן והי' ספי' דהמ"ה הם יצאו רק אח"כ שהוא בעת התיקין.

[סי' ב] הרי כל שינוי הסדרים ביציאתם ובשלימותם בכל מה שהערינו, הרי היה נמצא כל

זה בהתפשטות הא' אשר להעקודים שהוא רק שורש העליון דהעקודים אשר למעלה, והוא לעולם נעלם כי עיקר המציאות דהעקודים הוא רק ההתפשטות הב'. וכן עולם הנקודות הנה הוא ג"כ שורש הנעלם דהאצילות, ובהם אנו מוצאים כל שינוי הסדרים הנ"ל.

אינו דומה כלל סדר מציאותם ותלייתם זה בזה שאנו מוצאים ורואין בהם לאחר התיקין לסדר מציאותם ותלייתם זה בזה אשר בשרשם העליון ובאצילותם שבתחילה. והנה הוא ע"ד שאנו רואין ג"כ בסדר בנין האדם שבהעוה"ז, שאינו דומה סדר קיומו ועמידתו ותיקונו ותכונותיו אחר שנולד ויצא לאור העולם לסדר הויותו ומציאותו שבתחילה. הגם שלאחר התיקון נמשך כל ספי' תחתונה רק מהעליונה שעליה, אך בשורש הויותם נתגלה שורש המלכות מתחילה לכולם, והנה מקבל אז כל א' את שפעו מהמאציל עצמו, ועומד אז המאציל עצמו לשורש להם, ואינו תלוי אז כל ספי' תחתונה בהעליון.

המלכות לית לה מגרמה כלום שלא אמרו לית בה אלא לית לה, כי באמת הנה נקודה שרשיית יש להמלכות ג"כ, אך שאר הט' נקודין להשלימה לעשר זה אשר מקבל מהט' עליון. וכן הוא ע"ד בכל הי' ספי' כולם, כי הגם לפי מה שנסדרו עתה הנה נמצא כל תחתון רק מהעליון שעליו וכן מקבל שפעו רק ממנו, והוא מתקיים ומתנהג רק על ידו. אך בשורשם בהעלם, הנה יש לכל א' שורש עליון בהמאציל עצמו, ומקבלים כל א' מהמאציל גופה. ורק לאחר שיצאו ונתיישבו במקומן הנה אז נסדרו תלייתם זב"ז ונסדרו בבחי' מטה ומעלה, עליון ותחתון. ותחילת אצילותם כשנאצלו מהמאציל הנה הם נאצלו לעולם מלמטה למעלה, שהוא ממלכות עד הכתר, כדי שיצטמצמו ויתעבו למדרגת אותו העולם שיוצאים בו.

וכן אח"כ כאשר שנשלמו הזר"ן בהמוחין דחיה ויחידה שהם המוחין המשתמשים לזווג, הנה היו מקבלים אז את השפע דהזווג שהוא בחי' הב' עטרין ג"כ מהמאציל עצמו, ולכן היה אפשר להזר"ן להזדווג היטיב גם בלתי הזווג דאו"א. משא"כ אח"כ שהוא בהתפשטות הב', מקבלים זר"ן את כל שלימות תיקונם ג"כ רק מאו"א, והוא ע"י זווג ועיבור שני דמוחין. וכן מקבלים הזר"ן תמיד את העטרין דדעת אשר לצורך כל זווג ג"כ רק מאו"א.

[סימן ג] והנה הענין מה שנסדרו הסדר דיציאת ההתפשטות הא' והב' בהיפך זה מזה, כי הרי במה שיצאו מתחילה מלמטה למעלה ונשלמו הזר"ן מקודם, הנה ע"ז נתגלה העביות והכלי, וכן ע"ז נצטמצם ההתפשטות הא' להיות שורש להתפשטות הב' שהוא העולם דהעקודים העיקרי. אבל אח"כ יצאו מלמעלה למטה ונתלה כל תחתון בהעליון שעליו, כי ע"ז הם מתתקנים ועולים מעילוי לעילוי ומזדככים בזיכוך אחר זיכוך עד שחוזרים לשרשם. כל מה שנצטמצמו בתחילה ומתגלה העביות שבהם וירדו למדרגת אותו העולם, הנה לא היה הכוונה שישארו כן, הרצון בהם לתקנם ולזככם לזכך את העביות ולהסיר את הצמצום ולהעלותם מעלה מעלה.

אמנם עומק הענין מה שנסדרו אלו ב' הסדרים זה בהיפך מזה, מציאות הי' ספי' ותלייתם זה בזה הנה הוא כי כל הי' ספי' כולם הנה הם סבות זה לזה ותכליות זה לזה, כי כשם שכל עליון הוא הסיבה להתחתון, שהרי כל תחתון נמשך ויוצא רק מהעליון שעליו, כן הוא כל תחתון סיבה להעליון, כי אצילות כל עליון הוא בשביל התחתון ממנו ולצורך אליו. והעיקר הוא כי הם כולם קומה אחת, ונאצל כל א' בשביל כולם, ותכלית אחד לכולם, כי תכלית האחרון של כולם שהוא חזרתן לאור א"ס הוא רק ע"י כולם יחד דוקא.

תלוי תיקונו של גזירת הזמן רק במספר הדורות, שרק במספר הדורות יושלם ויתוקן גזרת משך דהזמן. והרי לנו כי כל סיבת התכלית הוא תלוי רק בתשלום הדורות, אך מה שתולה בהזמן ג"כ, הענין הוא כי הנה הזמן עם האדם הם בבחי' נפש ורוח, וכל החטאים וכן העונשים הוא הכל בנפש, והם מתתקנים ע"י האדם שהוא הרוח מ"ה, אד"ם.

והנה ע"ז הנה הוא באמת ג"כ בכלל העולמות כולם, כי כל העולמות הנה הם כולם סיבות זה לזה ותכליות זה לזה, ולא יושלם התכלית בשום אחד מהם אלא רק ע"י כולם דוקא. והוא משום כי כל העולמות הם כולם קומה אחת.

[סימן ד] והנה כ"ז הוא עומק הענין ג"כ בענינינו בהיפוך הסדרים מההתפשטות הא' להתפשטות הב', כשם שההתפשטות הא' הוא סיבה להתפשטות הב', כן הוא תכליתו ג"כ, כי לבסוף יוחזר כל ההתפשטות הב' להאור דהתפשטות הא', ולכן נסדר תהלוכות התפשטות הא' ע"ד שיהיה בתכלית האחרון שהוא מלמטה למעלה, ושיקבלו כל אורם ושפעם מהמאציל עצמו. כי עליית כל תחתון להעליון הנה הוא בבחי' עליית מ"ן אליו, ואז נמשך ע"ז תוספת אור ומוחין לאותו העליון שעלו בו ונשלם גם היא. וא"כ נמצא כי כאשר יעלו לעתיד ממטה למעלה, הנה כאשר יגיע עלייתם באור המלכות דההתפשטות הא', אז יומשך תיכף על אותו אור המלכות תוספת אור וברכה מהמאציל ע"י עלייתם בה. והרי יושלם אז אור המלכות מקודם להט"ס העליונים, וכן ע"ז כולם.

ע"י שיצא ההתפשטות הא' מלמטה למעלה, וע"י שנשלמו בו רק הזר"ן, הנה זה היה ג"כ הסיבה עצמו לכל תולדות התפשטות הב', כי ע"ז נתגלה העביות ונעשה הכלי. נמצא כי ע"י כל השינויים הנז' הנה נעשה ההתפשטות הא' סבתו ג"כ. והרי נמצא שהסיבה עצמה נעשה לתכלית והוא אינו לבטלה.

דע כי כל מציאות אותן השינויים כולם הנה הוא רק בגילויים, בסדר יציאתן מהפה ולחוצן. אבל במציאות הנעלם דאור ההתפשטות הא' אשר מהפה ולפנים בסדר מציאות הי' ספי' שבו

שהיה הסדר בהתפשטות הא' כמו בהתפשטות הב' ולא היה ביניהם שום שינוי כלל. [סי' ה] מדוע לא נזכר הדעת בעולם העקודים. משום שהדעת אינו ספי' בפנ"ע, כי הוא רק פנימיות הו"ק כנודע, בהתפשטות הא' דלעקודים ודאי לא קשה, כי אחר שלא יצאו אז אלא רק בבחי' נפש לבד, וא"כ הנה לא יצא בהם הדעת כלל, כי בעודן בבחי' נפש אין גילוי עדיין להדעת. לא הזכירו הרב גם בהתפשטות הב', והטעם הוא כל עולם העקודים שהוא האורות דאח"פ, הנה הם בחי' הי"ג תיקוני דיקנא באדם קדמאה, והי"ג ת"ד הנה הם עצמן כללות הדעת עלאה, וא"כ הרי כל הי' ספי' שמזכיר הרב כאן בהתפשטות הב', הוא הכל בהי' ספי' שבהדעת עצמו, ולכן אינו מזכיר הרב בהם ספי' הדעת, כי כל עצמן הם רק הי' ספי' שבדעת גופה. הנה יש עוד בחי' דעת עלאה אשר הוא למעלה גם מהי"ג ת"ד, והוא האוריא עלאה, הוא הדעת עלאה העיקרי הנמשך ומתגלה מרזא דאור א"ס, וממנו הוא השם מ"ה אשר יצא בעת התיקון, כי אותו הדעת עלאה העיקרי הנה הוא לא נתגלה בכל הראוי גם בא"ק אלא רק בעת התיקון דאצילות. וזהו מה שלא נזכר מבחי' הדעת בעולם העקודים, משום שגילוי העיקרי אשר מלעילא לעילא הוא לא נשלם לגמרי גם בהא"ק והעקודים אלא רק בעת התיקון דהאצילות דוקא.

עקודים פרק ז אות א

[סימן א]

כפי הנראה הנה ענין אור חוזר דענינינו אין עניינו כלל לכל בחי' אור חוזר הנאמר בזהר ובתיקונים, כי אור חוזר הנאמר שם הכוונה כי ישנם מציאות י' ספי' ממטה למעלה, כתר למטה ומלכות למעלה כמו הי' ספי' דאור ישר אשר מלמעלה למטה. והיינו כי בהמלכות דאור ישר אשר היא למטה נאצל שם ספי' כתר דאור חוזר, ובהיסוד דאור ישר נאצל שם ספי' חכמה דאור חוזר, וכו'.

וכן ע"ד שהוא בכללות הי' כולם כן הוא ג"כ מכל א' לכולם, וכגון מכתר עד יסוד שהם ט' ספי', הנה הם ג"כ באור ישר ואור חוזר, כי באור ישר הוה הכתר למעלה והיסוד הוא למטה שהוא הט' אליו, ובהאור חוזר שבהם הוה הכתר בהיסוד והחכמה בההוד, וכן כו' כו'.

וכן ע"ד בהכתר עם ההוד, ועד"ז בהכתר עם הנצח, וכן עד"ז בהכתר עם הת"ת. וכן ע"ד שאמרנו בהכתר עם כולם, כן הוא עד"ז ג"כ בהחכמה עם כולם, כי מהחכמה עם המלכות הם ט', והנה הם ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, וכו'. וכן הוא ג"כ בהחכמה עם היסוד, וכן הוא עד"ז בהבינה עם המלכות ובהבינה עם היסוד, וכן הוא עד"ז בהחסד עם המלכות ועם כולם, וכו', ולא עוד כי הנה ישנו ענין אור ישר ואור חוזר גם בכל ספי' וספי' עצמה, כי כל א' הרי הוא כלול מ' כנודע, וישנם בהי' דכל א' כל עניני דאורי' ואר"ח בפרטות עד"ד שאמרנו.

[סימן ב]

פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהכתר לכולם ומכולם להכתר והנה כאן שהוא בגילוי ושליטת הכתר, הנה עומד הכתר דאור ישר בראש כולם והכתר דאור חוזר בסוף כולם, כל הי' ספי' דאור"ח שבהשורה הראשונה אשר ברוחב הנה הם כלולים כולם בהכתר דאור ישר, כל א' בהכתר דאור הישר שבו. משא"כ הספי' דאור"ח אשר בכל השורות שבאורך, נכלל כל א' בספי' מיוחדת מאור הישר.

וכן הוא באור ישר ואור"ח אשר מהכתר עד היסוד וכו'. אמנם מה שיש להקשות בזה, כי הרי בהסדרים אשר משמאל לימין, שנכללו כל הט' אשר מהכתר עד היסוד בחכמה, לכאורה אין יחס והשתוות לשניהם כלל, הט' הנכללים בהחכמה הם הט' אשר מהכתר עד היסוד.

הסיבה והדרך להכלילות הוא ע"י מציאות האור ישר והאור חוזר אשר מהכתר לכל א', אך הייחס והשייכות להכלילות הזה הנה זה נעשה באמת ע"י סדר כלילותם אשר מלמטה למעלה, שנכלל כל א' באותה שכנגדה אשר מלמעלה למטה. כל הכלילות הזה הנה הוא ע"י שכל המלמטה למעלה הוא עולה ונכלל עם אותה שכנגדה אשר מלמעלה למטה.

[סימן ג]

פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהחכמה לכולם ומכולם להחכמה והנה כאן הוא גילוי ושליטת החכמה ועומד החכמה דאור ישר בראש כולם והחכמה דאור חוזר בסוף כולם, כי כולם הם מסטרא דחכמה. והנה הוא נמשך ויוצא מהח"י פעמים חכמה אשר באורי' ואור"ח דספי' הכתר דלעיל סי' ב', אלא במקום הכלילות דחכמה בכתר וכתר בחכמה, אשר שם אות נ"ג נ"ד הוא כאן חכמה במלכות ומלכות מחכמה והם האות נ"ו ואות ס"ד, כי שם שהוא שליטת הכתר אינו מתגלה בהמלכות אשר על ידה הוא כל ההנהגה {מא ע"א} שום ספי' אחרת רק הכתר לבד, אבל כאן שהוא שליטת החכמה הנה מתגלה הוא בהמלכות ולא זולתו, הן באורי' והן באור"ח, והוא האות ס"ד והאות נ"ו. אבל הכתר אינו מתגלה כאן כלל, כי אם יתגלה הוא יתבטל אור החכמה ע"ד שרגא בטיהרא.

והרי נמצא כי כל הכלילות כאן אשר מאות ס"ה עד סופו ממש הם כולם שם, ואין חידוש כאן אלא רק השורה הראשונה.

[סימן ד]

פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהבינה לכולם ומכולם להבינה והנה כאן הוא גילוי ושליטת הבינה, ועומד הבינה דאור ישר בראש כולם והבינה דאור חוזר בסוף כולם, כי הבינה הוא כוללם וכולם הם מסטרהא. הוא נמשך ויוצא מהט"ז אורות הבינה אשר באור ישר ואו"ח דספי' החכמה דלעיל סי' ג', אלא במקום הבינה בחכמה וחכמה בבינה אשר שם אות צ"ח צ"ט הוא כאן בינה במלכות ומלוכת בבינה אשר באות ק"א וק"ח, כי שם שהוא שליטת החכמה אינו מתגלה בהמלכות אשר על ידה הוא כל ההנהגה אלא רק אור החכמה לבד, ולכן מתפשט החכמה בה באור ישר והיא בהחכמה באור חוזר. אבל כאן שהוא שליטת הבינה, הנה מתגלה היא בהמלכות ונכללת עמה הן באו"י והן באור חוזר ולא זולתה כלל. אך החכמה ומכל שכן הכתר אינם מתגלים עתה מאומה, כי אם יתגלו הם אין מקום לשליטת הבינה. והנה כל הכלילות דאו"י וחוזר אשר כאן מאות ק"ט עד סופם הנה תמצא כולם ג"כ לעיל בסי' ג'.

[סימן ה]

פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהחסד לכולם ומכולם להחסד והנה כאן שהוא שליטת החסד עומד החסד דאור ישר בראש כולם והחסד דאור חוזר בסוף כולם, כי החסד הוא כוללם שכולם כלולים בו. והנה כל הצירופים ישנם לעיל סי' ד' ג"כ אלא ששם הם בשליטת הבינה וכאן הם בשליטת החסד.

[סימן ו]

פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהגבורה לכולם ומכולם לגבורה פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהת"ת לכולם ומכולם לת"ת פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהנצח לכולם ומכולם לנצח, וכן אשר מההוד לכולם ומכולם להוד פרטי אור ישר ואור חוזר אשר מהיסוד והמלכות והרי עלו חשבון אור ישר ואור חוזר דכל הי' ספי' למספר ר"כ, והם ר"כ אור ישר ר"כ אור חוזר, והם בסך הכל ת"מ, ובא המספר ת"מ במלכות והוא מ"ש האריז"ל כי תם הוא במלכות, שהמלכות היא סוד ד', וכאשר היא באור חוזר היא בסוד ד' הפוכה, וכשנכללת עם המלכות דאו"י נעשו שניהם למ' סתומה כי כלילות הכתר בכתר והמלכות במלכות, נמצא כל א' רק פעם אחד, וכלילות החכמה בחכמה ויסוד ביסוד תמצא כל א' ב' פעמים. וכן תראה עד"ז עוד כי כתר עם כל הט' שתחתיה וכן מלכות עם הח' שעליה, הנה נכללו עם כל א' ב' פעמים אחד באור ישר ואחד באור חוזר. והחכמה עם בינה חג"ת נה"י וכן היסוד עם הבינה חג"ת נ"ה הנה הם שניהם נכללו עם כל א' ד' פעמים, ב' באור ישר וב' באו"ח. וכו'.

[סימן ז]

הענין דאור חוזר הוא כי הרי כוונת המאציל ית"ש בכל המציאות כולו הנה היה להמציא את העולמות כולם במדרגות שונות מדרגה למטה ממדרגה, ואח"כ לתקנם ולהעלותם מעלה מעלה וייתחדו כולם לאחד. ולכן הוא כי הנה אלו שהיה נתייסד מציאותם על כח אור ישר לבד היו נשאר העולמות לעולם על מדרגתם בלי שום עלייה כלל. והנה סדר דהאו"ח הוא כי תיכף כאשר נתגלה א"ס ית"ש בגילוי הראשון שהוא הכתר, השריש בהכתר גופה הכח דאור חוזר ג"כ. והנה יוצא הכתר דהאו"ח ג"כ מכח ורצון דאור א"ס אשר מתפשט יחודו בפנימיות כל היושר, וכשנגמר ונשלם רצונו ית"ש בהיושר כל השיעור שרצה ורוצה בו, אז מאציל מרצונו הכתר דאו"ח שהוא השורש לעילויים ותיקונם. ועולים עי"ז בשורשם הנעלם דהיושר מלמטה למעלה עד שישבו כולם למקורם הראשון שהוא להכתר דהיושר. והרי לנו עכ"פ כי הענין דאו"ח הוא כדי לייסד בהמציאות כח תיקונם ועלייתם, ועומד בכח התיקון כתר למטה והמלכות למעלה, כי הכתר הרי הוא לעולם השורש וההתחלה לכל פעולה, והמלכות היא התשלום והגמר. ואחר כ"ז הרי קשה מאד דברי הרב בענינינו שהוא בעקודים {מב ע"ג} רפ"ז מה שמרכיב את האו"ח הנז' בזוהר ותיקונים עם האו"ח שאמר הוא ז"ל, כי הרי לכאורה אין ענין זה לזה כלל, כי הרי האו"ח שאמר הרב הנה כל מציאותו הוא ג"כ רק מלמעלה למטה, אלא שנקרא או"ח ע"ש שהוא יורד בעת שהאורות עולים למעלה. אבל מבחי' הי' ספי' דאו"ח, שהם כתר למטה והמלכות למעלה, לא נזכר בענינינו מאומה.

[סימן ח]

אך הענין הוא כי הנה כל התיקון והעלייה אשר יהיה לבסוף לכל המציאות כולו ע"י הי' ספי' דאור חוזר שאמרנו, הרי פשוט ונודע הוא שהוא רק אחר שיתבטל זוהמתם וצחנתם ויטהרו לגמרי מכל הסיגים והפסולת שבהם, ולא עוד כי הנה בכל עלייה ועלייה צריך בירור וזיכוך חדש

כדי לעלות למדרגה יותר גבוהה.
והנה עלייתם הוא באמת ע"י ה' ספי' דאור חוזר שמלמטה למעלה וכנ"ל, אמנם ענין הצירוף והבירור וההזדככות המוכרח להם שיעשה בהם מתחילה, שהוא התיקון אשר לצורך העלייה, הנה זה יהיה רק ע"י מציאות אור חוזר שאמר הרב בענינינו.
וכבר אמרנו כי פעולת דאו"ח הנה הוא נעשה באמת תמיד, וא"כ הרי מוכרח הוא שיומשך עליהם ג"כ תמיד אור מלמעלה כדי לצרפם ולתקנם שיהיו ראויים לעלות.

[סימן ט]

כל מה שאמרנו עד עתה מענין ה' ספי' דאור ישר שהם מלמעלה למטה, ומהי' ספי' דאו"ח שהם מלמטה למעלה, הנה כ"ז הוא בהתפשטות ה' אשר לכל עולם ועולם שהוא המציאות העיקרי שבו. אמנם ההתפשטות הא' אשר לכל עולם שהוא השורש וכלול בו הכל בהעלם, הנה בו היה ג"כ אלו ב' הבחי' דמלמעלה למטה ומלמטה למעלה, אלא שהיו שם בדרך אחר, דהיינו בסדר יציאתם ועמידתם, כי סדר יציאתם היה ממטה למעלה שהוא בבחי' או"ח, וסדר עמידתם היה מלמעלה למטה שהוא מבחי' אור ישר, כי הרי יציאתם היה ממלכות עד הכתר, שיצאה המלכות מתחילה, ויצאו אחד לאחד ממלכות עד הכתר, והוא מלמטה למעלה, שהוא תכונת דאו"ח. אבל אחר שיצאו כולם הרי עמדו מלמעלה למטה, כתר למעלה ומלכות למטה ככל סדרן דאור ישר, והרי לא היה בהתפשטות הא' בחי' האו"ח ואור ישר בב' מציאויות שהוא בב' מיני ספי' מיוחדים, אלא רק בב' תכונות במציאות אחת.
וכבר אמרנו לעיל פ"ג אות מ' שכל הסדר דמלמטה למעלה שהיה בהתפשטות הא', הנה הוא על היסוד דהכוונה התכליתית בתיקנים ועלייתם. וכן משום זה הוא ג"כ מה שנתגלה שם הבחי' דמלמטה למעלה מקודם, משום שהוא הסוף מעשה אשר הוא במחשבה תחילה.

מול"מ פ"ב אות ח'

[סימן א] עיקר הענין דהפיכת פב"פ אשר הפך כל עליון פניו למטה תיכף אחר קבלת האור שלו, והיה נוהג ענין זה בכל הספי' כולם לבד מהבינה עם החסד כנז', הנה הוא דוגמת בחי' שלמטה שלכל עליית מ"ן צריכין לקבל הארה מלמעלה, ולכן לצורך זה הנה היה הפיכת פנים הנז' אשר הפך כל עליון פניו להתחתון גם קודם שנתן לו את האור שלו, והוא כדי להאיר אליו ליתן לו כח להעלות מ"ן. והנה ע"י הארת פנים הזה ניתן כח לספירה שלמטה הכולל בו הרשימו ואו"ח וניצוצין שבה לעלות בסוד מ"ן, ובעלייתם הנה ניתן להם שם תוספות אור וברכה כהראוי להתחתון, וחוזר ויורד למקומו ג"כ ע"י פב"פ.
וכן הנה הוא ג"כ ע"ד התיקון הכללי דאצילות אשר ע"י המ"ה, כי הרי מתחילה נתגלה האור דשם מ"ה בהמצח דא"ק, והאיר בגילוי הארה לחוד, ועי"ז נבררו הניצוצין דב"ן ועלו למ"ן, ואחר שעלו הנה נתחברו שם עם האור העיקרי דהמ"ה עצמו, ומהם שניהם נעשה ונבנה האצילות כולו.

והנה היה הסדר הזה בכל הספי' כולם חוץ מהבינה עם החסד, כי מבינה לא הפכה פניה מתחילה לכלי החסד להאיר אליו בהארה בעלמא אלא רק אח"כ כאשר הגיע העת ליתן להחסד את האור העיקרי שבה, אז הפכה הבינה את פניה ג"כ להחסד ונתנה לו את האור העיקרי השייך להחסד ג"כ פב"פ, אבל הארת פב"פ שמתחילה בעת שהיה אור הבינה במקומה, הנה זה היה חסר מהבינה להחסד ומהטעם שאמר הרב, כי לא היה כח בחסד ובו"ק לקבל אור גדול כזה.

[סימן ב]

וענין השינוי אשר מהבינה עם החסד משאר כל הספי' הוא, כי הנה עליית המ"ן שאמרנו שהיה כאן ג"כ מספי' לספי' הרי היה משונה כאן מענין עליית המ"ן דהניצוצין דהנקודות הרבה מאד. כי שם היה תחילת עלייתם כדי להתברר מהסיגים והפסולת הנעשה בהם בעולם התוהו, ולכן היה תיקונם שם רק לאט לאט ובהדרגה גדולה. אבל כאן בענינינו הרי לא היה בהם שום פגם ח"ו ולא היו צריכים לבירור כלל וא"כ הרי היה אפשר לכל ספירה תחתונה לקבל את האור והשלימות שבהם גם בלתי עליית מ"ן אשר מכל אחד ואחד בפנ"ע, כי הסתלקות הא' אשר נסתלק אז כל האור דהתפשטות הא' כולו הנה הוא היה היטיב עליית המ"ן הכללי לגרום זוג עליון לצורך הולדת כל האור דהתפשטות ה' הראוי לכל ספי' וספי'.
ואמנם הנה ענין עליית מ"ן כאן הוא לב' טעמים: אחד לצורך עלייה, ואחד לצורך ירידה. כל גילויים אשר נתגלו לי' ספי' היה נעשה בהם ע"י שיציאת כל תחתון היה רק אחר שעלה העליון למעלה, ועי"ז נעשה האפשרות לכל תחתון לצאת על מדרגתו. א"כ הרי לא היה אפשר להם לעלות אח"כ תמיד זה לזה במטי ולא מטי ולהתייחד כל תחתון עם העליון מאחר שנפרדו מתחילה, ולכן כדי לייסד בהם הכח היחוד הזה שיחזרו תמיד להתייחד זב"ז, הנה היה הענין דחזרת פנים בפנים שאמר הרב אשר תיכף כאשר קבלה הספי' העליונה את האור שלה עם כל האורות התחתונים הכלולים בה הנה חזרה את פניה למטה והאירה להתחתון. ונמצא כי במה שנסדר בהם שלא יצא כל א' על מציאותו אלא רק אחר שמתרחק האור העליון ממנו ועלה למעלה הנה בזה נתקנו ונעשו לי' אורות מיוחדים כי נצטמצם עי"ז כל תחתון על מדרגתו ונעשו לי' ספי' ובמה שנסדר בהם

שחוזר כל עליון פניו למטה אחר שמקבל את האור שלו עם כל אורות התחתונים הכלולים בו ועומד אז עם התחתון פב"פ נעשה אז ג"כ בחי' עליית מ"ן מהתחתון להעליון ונעשה כ"ז גם בהיות עדיין האור העליון במקומו, הנה מתייחד בהם ע"ז כח ותכונת היחוד שיחזרו להתייחד תמיד זה עם זה גם אחר שנעשו לי' ספי' והוא מה שחוזרים אח"כ ועולים תמיד זב"ז במטי ולא מטי והנה זהו הטעם והסיבה בענין השינוי אשר מהבינה להחסד משאר הספי' כי הבינה לא הפכה פניה מתחילה להאיר אל החסד אלא רק אח"כ בעת נתנת האורות וכנ"ל והוא מהטעם שאור החסד לא התייחד לעולם עם אור הבינה, כי אשר היה מטי בבינה שירד אור הבינה למקומה אז היה ג"כ מטי בחסד, וכאשר שהיה לא מטי בחסד שעלה אור החסד למעלה בהבינה אז היה ג"כ לא מטי בבינה.

והטעם הוא כי הג"ר והז"ת הם לעולם בב' מדרגות, כנודע שהג"ר הם המוחין והנסתרות, והז"ת הם הגוף והנגלות. ובאשר שהעקודים הוא השורש דהאצילות והעולמות כולם, וכל מה שנעשה באצילות הוא מהעקודים, לכן נסדר בעקודים שאור הבינה ואור החסד לא יתייחדו לעולם, ולכן חסר בהם ג"כ הענין דהפיכת פב"פ שמתחילה. משא"כ שאר כל הספי' כולם אשר הם חוזרים להתייחד תמיד זב"ז גם אחר שיצא כל א' על מציאותו, כי הם עולים זה לזה ע"י המטי ולא מטי.

[סימן ג]

והנה כ"ז שאמרנו בענין ההארת פנים, שבתחילה אשר היה בכולם מזה לזה לבד מהבינה להחסד, שהוא לסיבת היחיד שיתייחדו לבסוף. היינו בעת שהוא מטי בהעליון יעלה התחתון אליו. אמנם יש עוד כוונה שנית, והוא לסיבת ירידה שיצא כל א' על מציאותו, ויירד כל תחתון למקומו בעת שהוא לא מטי בהעליון. כי עומק הענין מה שנעשו בהתפשטות הב' לי' ספי' הנה הוא ע"י שיצאה ונעשתה כל ספי' תחתונה ע"י בחי' ז"ן. ונודע הוא כי כל זוג הוא ע"י עליית מ"ן שבתחילה, וזה היה הענין דחזרת פנים מה שהפך כל עליון את פניו למטה תיכף בקבלת אורו. ועכ"פ הוא כי הנה היה ההארת פנים אשר הוא לצורך עליית מ"ן כנז'. והרי נמצא כי היה ההארת פנים מסיבת הכוונה להורידם זה מזה לי' מדרגות, וזהו ג"כ הענין מה שנוהג בהם תמיד הענין דמטי ולא מטי, והם תמיד ברצוא ושוב, כדי שיצומצם כל א' על מדרגתו, ולכן מתרחק העליון ועולה למעלה והתחתון יורד למקומו.

אמנם הנה לפי זה, הרי יהיה הקושיא יותר חזקה, הלא מאחר שההארת פנים שמתחילה היה כדי ליתן כח להעלות מ"ן, א"כ הרי היה נצרך שגם הבינה תהפך פניה להאיר אליו, כדי להשפיע בו שיוכל להעלות מ"ן אליה, כי הרי נודע הוא שהז"ן מעלים מ"ן לבינה תמיד. דקדק הרב בלשונו ואמר כי אין כח בחסד וב"ק לקבל אור גדול כזה פב"פ, רק אחר באחור, כי כל האור דההתפשטות הב' אשר להעקודים אשר הוא נמשך ויוצא מזווג הדו"ן שבכללות האור דההתפשטות הא', הנה הוא נמשך ויוצא ממנו מהחכמה ולמטה שבו. אמנם הנה זהו רק בכללות האור דההתפשטות הב' כולו. אמנם אח"כ שהוא בהאור דההתפשטות הב' גופה, הנה בהם היה חילוק ושינוי בין הג"ר שבהם להז"ת שבהם. והיינו כי אור הכתר כאשר שיצא הוא והיה יציאתו עם כל הט' התחתונים כולם כלולים בו וכנ"ל בדברי הרב, והוא כלל האור דהתפשטות הב' אשר יצא מתחילה כלול בכתר, והיה נמשך ויוצא ע"י בחי' ז"ן וזוג ולידה מהאור דהתפשטות הא' אחר הסתלקותו למעלה, הנה הי' נמשך ממנו מהחכמה שבו ולמטה, שהוא מהשם ע"ב שבו, החיה שבו.

אמנם אח"כ שהוא בלידת ויציאת אור החסד והו"ק מהבינה, הנה היה יציאת והמשכת אותו אור החסד עם כללות כל הו' תחתונות מהבינה רק מהס"ג שבה, הנשמה שבה, שהוא מהבינה שבה ולמטה. אבל הע"ב שבה לא נתגלה בהז"ת, ונשאר נעלם מהם. והרי היה חילוק בין הג"ר להז"ת.

והנה נודע הוא מדברי הרב בשער עקודים (פרק ב ופ"ח) כי עיקר הפב"פ הוא רק ע"י הע"ב, אבל הס"ג ומכל שכן ממנו ולמטה הוא נקרא בשם אב"א. וזהו עומק הכוונה בענינינו, מ"ש הרב כי החסד אינו מקבל מהבינה רק אב"א, ור"ל שאינו מקבל מהבינה רק מהס"ג שבה ולמטה.

[סימן ד]

מאחר שאמרנו שעיקר הסיבה מה שנעשו לי' אורות לי' ספי', הוא ע"י שיצאו זה מזה בבחי' ז"ן עיבור לידה וכנ"ל. א"כ הרי כשם שנתחלקו ע"ז לי' אורות ובי' מדרגות די' ספי', הרי היה צריך שיעשו ע"ז לי' כלים ג"כ. והרי היה סוד כלים בההתפשטות הא' ג"כ, אלא שבערך האור דההתפשטות השני שהוא למטה במדרגה הרבה מהא', הנה נחשב כל ההתפשטות הא' כולו רק לאחת משום גודל העלמו. אמנם בההתפשטות הב' דענינינו שהוא המציאות העיקרי דהעקודים, מאחר שכל יציאתו הוא ע"י בחי' ז"ן וזוג מהדו"ן שבההתפשטות הא', א"כ הרי יש לו כלי לאותו האור עצמו זולת העביות הראשון. א"כ הרי נעשה בהם י' כלים ג"כ, ואלמה אמר הרב כי הכלי דהעקודים היא לעולם רק אחת, שהוא העביות הראשון לבד.

אור הרשימו הנשאר למטה אחר הסתלקות הא', הנה הוא היה יותר עיקרי ויותר גדול

במדרגה מהאור דהתפשטות הב'.
 והנה ישנו בזה חילוק גדול בין עולם העקודים לשאר כל העולמות שלמטה, כי הנה הגם שבכל העולמות כולם הנה נשאר רשימו בכל א' מהאור דהתפשטות הא' השרש אליו. אך עומד הרשימו שם נעלם מאד. אמנם בעולם העקודים אשר הוא הממוצע בין העולמות דא"ס לעולם האצילות, הנה בו יש גילוי גדול לאור הרשימו ג"כ ומתגלה שם בתוקף אורו.
 והנה באשר שהרשימו הוא בגילוי שם לעולם, והוא האור היותר עיקרי שבו כנז', הנה לא השתמש אליו העביות הנעשה בהתפשטות הב' עצמו לעביות כלל. ולכן נעשה עיקר הכלי דהעקודים רק העביות הראשון הנשאר מהתפשטות הא' עצמו, והוא היה כולו רק בחי' כלי אחת, כי לא היה בו למטה היכר י' ספי' כלל.

[סימן ה]

עוד יש בזה ענין שני, כי הנה בחי' הכלים אשר נעשו בהי' ספי' דהתפשטות הב', הנה ע"י שעולים תמיד כל תחתון בהעליון שעליו בהענין דמטי ולא מטי, והרי מקבל כל אור שפע חדשה תמיד. הנה מזדכך ע"ז העביות ובחי' הכלי הנעשה בו, עד שאינו נחשב עוד אליו לכלי כלל. ובאמת הנה לא נעשה גם מתחילה כלי ממש לכל א', כי באם כן לא היה אפשר להם לעלות כל רגע זה אצל זה, כי כל כלי מוכרח שתהיה משרשה יותר גבוהה. ור"ל כי באשר שכל כלי הנה מציאותה היא מהעביות דהאור עצמו, הרי אין בכחה להתגבר עליו ולצמצמו לאותו האור עצמו אלא רק לאור קטן ממנה, העביות דכל א' גופה לא היה אפשר להעשות לכלי ממש עליו. אלא רק בבחי' צלם שהוא לבוש על הנשמה, והוא אמצעי בין הנר"נ והגוף. וכשהם עולים במטי ולא מטי, כל תחון להעליון, הנה הם עולים עם אותן הלבושים ג"כ, כי אינם עביות גמורה ולא כלים ממש כלל.

אך סיבת השינוי בזה, שלא נעשה כלי גמורה על ידם אלא רק הצלם לבד, סיבת השינוי בזה נמשך ג"כ מהענין דהארת פנים אשר לעיל סי' ב' ג', שהענין דההארת פנים שבחחילה היה לצורך דבר והפוכו, והיינו אחד לצורך יחוד שהוא לייסד בהם כח היחוד שיתייחדו זב"ז תמיד בעלייתם זב"ז במטי ולא מטי, והשני לצורך פירוד כביכול שייצאו לי' ספי' מיוחדים וכנ"ל סי' ג'. ומאחר שנעשה בהם דבר והפוכו. מובן ממילא שהן יחודם והן פירודם אין מגיע כל א' להקצה אלא רק ע"ד הממוצע, ור"ל כי יחודם אשר נעשה בהם בעת עלייתם זב"ז, הרי הם עתידים להתפרד תיכף. וכן הפירוד אשר נעשה בהם בעת יציאתם זה מזה, עתידים לחזור ולהתייחד תיכף, ונעשה כל א' רק ע"ד הממוצע. וכ"ז הוא ע"י שהן היחוד והן הפירוד, הנה נעשו שניהם ע"י סיבה אחת.

והנה חסרון השלימות אשר חסר בהם בענין היחוד הוא מה שנתגלו לי' אורות י' ספי', והחסרון אשר בהם בענין הפירוד, הוא מה שלא נעשה לכל א' כלי ממש, אלא רק ע"ד הצלם.

קיצור לדרושי נקודות פרק ג' אות ה'

ענין האחוריים הוא נמשך עם אותה הכוונה עצמה אשר כוון המאציל ית"ש לסדר את כל העולמות על בחי' עגולים ויושר, ועיקרם הוא רק היושר לבד. והגם שעצמות הצמצום הוא בחי' עגולים וממנו הוא כל הכלים כולם, עכ"ז הרי בלתי אור דקו היושר לא היה פועל העצמות הצמצום מאומה אפי' ההתהוות דבחי' כלים כלל, כי כשהוא בעצמו בלתי האור דקו היושר הרי הוא כגוף בלא נשמה. והגם שבחינתו הוא בבחי' מקיף, היא הנותנת כי מא"ס המקיף אינם יכולים לקבל, ולכן בצמצום שלא לפעול מאומה אלא רק בכח הארת הנמשך בו מהקו דק דא"ס, ואפילו כל העגולים אשר נתהוו שם אח"כ הוא רק בכח אור דק הישר לבד.

והנה הכוונה במה שכוון המאציל ית"ש לייסד את בנין כל העולמות רק מהיושר לבד, כדי לסדרם בגבול ומדה כל מה שנמצא בחי' הגבול ביותר יכול להיות הרבוי ביותר, ולכן ראה המאציל ית"ש לייסד את כל בנין הבריאה רק ע"י גילוי דקו היושר לבד שבו נמצא הגבול, דבעיגול לא נמצא בו גבול רק בשטחו שהוא הפנים ואחור שלו אבל לא בהיקיפו. וזהו ג"כ הטעם מה שלא היה נמשך החוט דא"ס עד תחתיתו לגמרי, כדי להעשות בבחי' גבולי מכל צדדיו, היינו שהאור אשר נמשך באותו הקו הוא יוצא מבחי' בלתי גבול ונתגלה לבחי' גבול. וא"כ הרי יש לו ראשית ותכלית, אבל אם היה נמשך למטה ג"כ להיות נוגע גם שם לא"ס המקיף, וא"כ הרי היה נשפך דרך בו מימי אור א"ס מצד זה לצד זה ומזה לזה, א"כ הרי לא היה יוצא האור שבו מבחי' א"ס לגמרי כלל, כי הרי היה יוצא מא"ס וחוזר לא"ס, ולא היה נעשה מאותו האור בחי' גבולי כלל, ולא היה לו לא ראשית ולא תכלית. ונמצא שע"י שלא היה מגיע למטה, והוא המעלה ומטה שבו.

ראה המאציל ית"ש עוד שכדי לבוא לכוונתו להוציא את אותן ההמון ברואים אשר הם בריבוי וגבול מאותו הקו היושר, צריך ג"כ שיהא סדר המשכתם ויציאתם מאותו הקו, דרך פתח קטן וצניור דק לבד. דאם שהיה מוציא ומשלח את השפעתו דרך כולו, לא היה מוציא ג"כ אלא רק דבר אחד לבד ובבחי' עגול, ובלי הבחנת פרטיים כלל.

וגם סידר אותו בד' בחי' שונות שהוא: פנים, ואחור, ימין, ושמאל, ושורש אלו הד' בחי' הוא כי הפנים והימין שהם ב' בחי' הנה שרשם הוא אחד, והוא פתיחת הפתח מקום ביאת אורו אשר הוא כעין חלון להמשיך דרך שם אורו למטה, הנה אותו המקום של גילוי הרצון אשר רצה

משם להתגלות ולהאיר למטה, א"כ הרי הוא בחי' פנים בודאי.
 בחי' השנית שהוא בחי' ימין, והוא בחי' שנית להקודמת, כי הקודמת הוא המקום דגילוי הרצון. אבל השורש דבחי' השנית הוא ההארה בעצמה ולכן הוא מכונה בשם ימין, אשר הוא עיקר עצמות הפרצוף בעצמו, כי הפנים הוא מהג"ר, אבל הימין הוא עצמות הפרצוף גופה. שורש הב' בחי' השניים שהם שמאל ואחור, הנה שורש השמאל הוא ג"כ בהקו גופה אלא שהוא בבחי' החיצונית שבו, כי הקו הוא מסודר בב' בחי' אור וכלי.

[כאן מאמר המוסגר ללהוכיח נגד הדב"ש הטוען שהקו וא"ק הם דבר א']
 הנה שורש השמאל הוא ג"כ בהקו עצמו אלא שהוא בבחי' כח הממועט שבו, כי במה שנמשך האור מצומצם ומוגבל שהוא רק בבחי' קו דק לבד, הנה נשרש בזה באותו האור בחי' כח הממועט עד שאפי' האור עצמו. וא"כ נמצא ששורש השמאל הוא בא מצד חיצונית הקו, וא"כ נמצא שהן הימין והן השמאל שניהם באים מן האור עצמו, אלא שזה מכח הארתו וזה מכח מיעוטו.

אותה בחי' החיצונית דהקו עצמו שהוא בחי' הלבוש שבו שהוא נמשך ובא מבחי' מהמקיף דא"ס. כי הנה כאשר עלה אור א"ס ונצמצם להעשות באמציעותו כמו חלל עגול, הנה ע"כ הוא שגילה בו ית"ש בחי' כח אחד להגביל את האור דא"ס שלא יחזור להחלל כמו שהיה והוא בחי' המקיף שבו והחיצונית שבו.

והנה שורש בחי' האחוריים בהקו הנה הוא נמשך ג"כ מבחי' המקיף דא"ס ית"ש כמו שורש השמאל, אלא ששורש השמאל הוא נמשך מהכח המצומצם והממועט שבהאור אשר נעשה בו ע"י המקיף כנ"ל, ולכן נתהווה בחי' השמאל גם בהאור עצמו. אבל שורש דבחי' אחוריים הוא נמשך מבחי' המקיף במכוון. שהוא משורש ספירת הבינה.

ונמצא כי בחי' אחוריים הוא נמשך רק מהמקיף שהוא החיצונית והלבוש לבד ולא מהאור. שונה מהשמאל ששורש השמאל הוא נמשך מהכח המצומצם והממועט שבהאור. והנה מילת אחוריים הנה בניינו הוא מג' מילות שונות, מלשון אחרית, מלשון אחר כמו זרע אחר תחת הבל, ואחד, מלשון אחרי כמו אחרי ה' אלהיכם תלכו משום ששם נסתיים הוא, וא"כ כל מה שנמצא משם ולהלאה הרי הוא אחר ולא הוא.

כשפונה כל א' את פניו מחבירו זה פניו למזרח וזה פניו למערב, אז נתהווה ההוראה דמילת אחר, אבל אם נמשך האחד אחר חבירו הנה בזה אינו נופל ההוראה דמילת אחר רק ההוראה דמילת אחרי, כל אלו הג' הוראות נתגלו בהמקיף דא"ס, כי הרי שם נסתיים אור א"ס, וממנו ולהלאה הוא בחי' אחרת

כי הרי בארנו בעה"י ענין הששה גבולים מעלה מטה פנים ואחור ימין ושמאל איך שנתגלה בהקו היושר. ומאלו הששה גבולים שבקו נתהווה אח"כ בחי' הששה גבולים ג"כ בא"ק ובכל העולמות והפרצופים כולם.

והנה ע"ז נתהווה כל חלוקי ההבחנות וכל הריבויים בכל העולמות שלמטה.
 וכן כשם שנסדר בהקו בחי' ימין ושמאל, כן נסדר ג"כ בהשפעה הנמשך ממנו, דהיינו כי יש בחי' פתחים בימין ויש פתחים בשמאל כמו הב' עינים ואזניים ותרין נוקבין דפרדשקא וכנודע, וכל אחד משפיע מתכונתו.

והנה השפעת האורות שיוצא מהפתחים העליונים שהם עינים אזנים חוטים פה, הנה עיקר התפשטותם הוא רק לצד הפנים לבד כי הם אורות מעולים מאד ואין בכח האחוריים לקבל אותם, ולכן הוא כל האורות אח"פ שהוא העקודים וכן ה"ג ת"ד דא"א הם עומדים רק לצד הפנים כי אין להאחוריים חלק בהם. אבל האורות היוצאים מן נקב החזה והטבור להיסוד הם יכולים להתפשט היטיב באחוריים ג"כ, ולכן א"א מלבישים את א"א מכל סביבותיו פנים ואחור. וכן ז"ן מלבישים ג"כ את א"א מכל סביבותיו שהוא גם באחוריים שלו. אבל הנקודות רק מצד הפנים.

והענין בביאור הוא כי הנה נודע שכל עולם הנקודות הוא התגלות השרשים של כל הד' עולמות אב"ע, והיינו כי אחר שנצטמצם א"ק מטבורו ולמטה, ונתרוקנו הכלים דתנה"י דא"ק מהאור, אז ע"ז נתגלו אותן הכלים כביכול על י' בחי' נפרדות, והיינו הפנים דהפנימיות דתנה"י, א'. והאחוריים דהפנימיות, ב'. והחיצונית דהפנים, ג'. והחיצונית דהאחוריים, ד'. והחיצונית דחיצונית של האחוריים, ה'.

ועד"ז היה ג"כ ה' בחינות עד"ז ממש בהמלכות דא"ק, והה' בחי' שבהמלכות הם העצמות העיקריים של הד' עולמות אב"ע גופה, אבל הה' בחי' שבהתנה"י הם החלקי דא"ק המתפשט בהם ומשתתף עמהם להיות עצם מעצמיהם ובשר מבשרם.

אמנם הנה בכ"ז לא היה עדיין כל העולמות אב"ע בגילוי גמור ובפועל ממש כלל, כי מאחר שהרי יצא האור מהם כי הרי נתרוקנו הכלים כנ"ל, וכלים בלא אור הוא כגוף בלא נשמה. ולכן המשיך המאציל ית"ש אח"כ אור בהם, אמנם לא המשיך מתחילה רק אור הפנים לבד, כדי שלא יקבלו ממנו תחילה רק כלי הפנים והפנימיות דתנה"י"מ, כי ע"ז יבדלו כלי האחוריים והחיצונית לצאת למדרגה בפנ"ע. והכלים דתנה"י עצמם הם לא מיתו ולא נשברו, אך הה' בחי' כלים דהמלכות שהם הנקודות כנ"ל, הנה להם יצא אור דהעינים שהוא ג"כ מהבחי' האחרונה דס"ג

דס"ג הב"ן שבו, ומחמת שהיה אור זך מאד כנ"ל לא היה להכלים השתוות עמו כ"כ. ולפי ערך השבירה שהיה בכל א' כן יצא מהם בחי' הקליפה והרע ככל הצורך לכל עולם ועולם. ונמצא מזה כי ע"י שיצא רק אור הפנים ומהפתחים העליונים שבו שהוא מהעינים, נבדלו כל עולם ועולם על מדרגתה, כי כל מי שהוא יותר חיצון ויותר אחוריים לא קיבלה ממנו רק יותר מועט ונתעבה ביותר, וגם ע"י יצאה השבירה על מתכונתה וככל מה שכוון בו המאציל ית"ש. אך עכ"ז לא הסיב את כולם לצד הפנים משום שהכלים היו רובם מהאחוריים, כי מהאחוריים היו ג' בחי' כלים, ומהפנים לא היו רק ב' בחי' כלים וכו"ל. ועוד כי הרי האור לא היה לו השתוות עמהם כ"כ, ולכן הגם שהאור הוא הנשמה הוא המושל והשליט על הגוף, עכ"ז לא הסיב אותם לצד הפנים רק רובם ולא כולם, ונשארו עכ"פ מקצת הכלים עם קצת האור הנכנס בהם עכ"פ באחוריים ג"כ. וזהו מ"ש הרב כי עיקר הנקודות האורות עם הכלים היו לצד הפנים, אלא שנתפשט קצת מהם לאחוריים ג"כ.

ובאמת היה גם בזה כוונה גדולה, דמשום שמהם יצא אח"כ כל בריאות החיצונים אשר יניקתם הוא רק מהאחוריים לבד, ואלו שהיה עמידתם בהאחוריים, היה להרע שורש גדול ח"ו למעלה שהוא באחוריים דא"ק, והיה להם יניקה גדולה יותר מדאי, ולכן לא יצאו הנקודות רק מהפתחים היותר עליון שבהפנים. אמנם עכ"ז מתפשט עכ"פ קצת הארה גם בהאחוריים, והוא כדי ליתן להם איזה שורש ואחיזה עכ"פ, דאל"כ לא היו נבראו כלל.

אמנם כ"ז לא היה רק בעולם הנקודות לבד, ומשום שיציאתם היה שלא ע"י זווג, אבל לאחר התיקון כאשר חזרו כל האורות וכן הכלים למעלה ונתקנו כולם בסוד זווג ועיבור ולידה, אז היה באמת ההתלבשות האצילות לא"ק מכל סביביו, וע"ד זר"ן המלביש לא"א וכן כל פרצוף תחתון לעליון.

אמנם יש להקשות כי הרי לעיל (פרק א בהמ"ב) אמר שם הרב בפירוש שגם התיקון היה ג"כ עיקרו הוא רק לפנים ורק קצת הארה ממנו מתפשט לאחוריו ג"כ, והוא שלא כדברינו, כי אנחנו נאמרנו שלאחר התיקון אשר חזרו לשרשן ויצאו ע"י זווג, היו הנה"י דא"ק בתוכם ממש והאצילות מקיף אותן מכל סביבותיהם באין הבדל בין פנים לאחור שהכוונה הוא שהגם שבאמת מקיף אותם האצילות מכל סביבותיהם, עכ"ז מכיון שבחי' האחוריים אינו לוקחם האצילות לעצמו אלא רק בשביל הבי"ע, א"כ שייך לומר היטיב שהאצילות אינו מקיף רק את הפנים לבד. והגם שהפנימיות דאחוריים הוא ג"כ לאצילות, אך פשוט הדבר שגם האחוריים אשר לאצילות הוא ג"כ רק לאותו חלק האצילות אשר הוא השורש לבי"ע, אבל עיקר האצילות עצמו הוא רק הפנים והפנימיות לבד.

והנה ידוע הוא שכל עליון המתפשט בהתחתון הוא רק בהארתו לחוד, ונמצא שהעגולים והיושר עיקר האור הוא לצד הפנים אלא שהארתם מתפשט אל אחוריו ג"כ, עכ"ז יש בכל א' כוונה בפנ"ע, כי בהעגולים ר"ל בעולם התהו, הכוונה הוא על הכמות, אבל בהיושר ר"ל לאחר התיקון הכוונה הוא רק על האיכות.

נקודות פרק ג אות נב

למה באמת נחשב הדעת למטה מחו"ב לעולם, ואי משום שהוא אינו נמשך ויוצא רק מהם, וכידוע שהוא המוח השלישי היוצא מהב' מוחין דחו"ב, וע"י נזדווג ומתייחדים הם, עדיין תנמוה אחרי שהכתר הוא השורש לכל הי"ס, ועיקרו הרי הוא השורש דהקו האמצעי, א"כ למה אינו משפיע את השני הסמוך לו ויותר קרוב אליו במעלה שיהיה ג"כ באמצע, אלא שמשפיע רק לצדדיו התחתונים לבד, וכן יהיה קשה ג"כ על חג"ת ועל נה"י, שהת"ת נמנה למטה מחו"ג וכן היסוד למטה מנר"ה.

אך בענין השפעות חו"ב מהכתר כתר ע"כ הוא שיש בו השורש דחסד ודין עכ"פ, כי הרי הוא השורש לכל הי"ס, שרצון המאציל ית"ש הרי היה לסדר ולבנות את כל התהוות והנהגת העולמות על רזא דמתקלא, שהוא על תלת תלת, כף זכות וכף חובה ומכריע כנודע (&), לכן היה הצורך שתיכף אחר התגלות המכריע, יצאו ויתגלו ממנו השורש דהכף זכות והכף חובה. והנה היה בהג"ר התגלות הקו האמצעי שהוא שורש המכריע מקודם להב' קוין ימין ושמאל משום שהרי יציאתם היה מא"ס ית"ש שהוא שורש האחדות. אמנם הנה משום שהחו"ב הם שניהם משורש אחד, ולכן אע"פ כי הם בבחי' מתנגדיים זל"ז, עכ"ז מאחר שהם משורש אחד, ע"כ הוא שיש בכל א' איזה בחי' והכנגדו ג"כ. וכן כאשר יצאו החו"ב שהם השורש דהחסד והדין כל א' בפנ"ע, הנה ניכר ונתגלה בכל א' הבחי' שיש בה מזולתו, כי כאשר יש בהחסד הגמור איזה דין קצת. וכן עד"ז ניכר בהדין הגמור בחי' החסד קצת שיש בו.

והנה החסד קצת מהדין הגמור והדין קצת מהחסד הגמור, לא ייצאו לב' בחי' נפרדות. אלא הם מתחברים שניהם ונעשים שניהם לבחי' אחת מיוחד, והוא הוא בחי' הדעת, שעיקר התהוותו הוא מכח השורש של החו"ב שהוא הכתר הנשרש בהם וכו"ל, ולכן עומד הדעת במקום הכתר כי הוא הגילוי של הכתר. ומטעם זה לא נחשבו הדעת והכתר שניהם בהספירות אלא רק או הכתר או הדעת. והנה נתבאר ממילא על ידי דברינו ג"כ שאלו הג"ר הם מיוחדים באחדות גמור והם כולם במדרגה אחת, כי הרי החו"ב אשר הם הב' קוין ימין ושמאל הם מיוחדים מלמעלה

ומלמטה ע"י הקו האמצעי שהוא הכתר והדעת. והנה בנין העולם שהוא ה"ק הנאצל מהם, הנה לא יצא ונתפשט מהקו האמצעי שהוא משורש הכתר שבח"ב, כי אלו שיצא משם להדיא לא היה אפשר להיות מוגשם ועב על הדרך שהוא עתה, משום שהרי בהקו האמצעי מהג"ר הוה שם גילוי דאור א"ס ביותר. ואלו שיצא משם היה העולם בלתי גבול. עיקר ההתגלות הוא רק החו"ב שהם הב' קוין דימין {קו ע"א} ושמאל, שהרי לזה היה כל עיקר כוונת המאציל ית"ש בהאצלת הספירות, להוציא ב' בחי' נפרדות והפכיים זה מזה. אמנם בתוכם ובפנימיותם נוקב ויורד הקו האמצעי משורש רום גבוהים עד תחתית התחתון, והוא שליטתו ית"ש אשר הוא מושל ושליט על הכל.

ולא יתגלה אותה התכלית רק אחר תיקון האחרון וכשיחזרו כולם לשרשן. והיה סדר הבנין ג"כ ההתחלה מקווי הקצוות שהם חסד וגבורה בתחילה, ואח"כ ת"ת הקו האמצעי, והוא כמו שאמרנו שכל הגילוי העיקרי דכל בנין וסדר העולמות הן בעצם התהוותם והן בכל סדר הנהגתם בכל משך זמן דשית אלפי שנין, הוא הכל רק בקוי הקצוות לבד. אמנם אחר שיצאו קוי הקצוות, יצא אח"כ קו האמצעי ג"כ כדי לייחד את ב' קוי הקצוות בכל האפשרי גם בבחי' גילויים. ומשום שכולם יצאו רק ממקור האחדות, נתייחדו עכ"פ גם למטה, וכן הוא הצורך כי עי"ז יש אפשרות להנבאים להטות לכאן ולכאן, שזה הוא כל עיקר הבחירה. וגם כי ההנהגה הגלויה צריך ג"כ להיות ע"י מכריע דוקא.

והנה בהג"ר אשר הם קרובים למדרגת א"ס ית"ש הוה שם הקו האמצעי שהוא הכתר העיקר והראשון לכולם, כי שם הוא הנהגת א"ס ית"ש בגילוי גדול.

כל הקצוות שבהז"ת הנה הגם שיציאתם היה מבחי' הקצוות שבהג"ר שהם חו"ב, עכ"ז היה יציאתם רק בכח השורש הנעלם דהקו האמצעי דוקא. וא"כ נמצא שגם בחו"ג יש ג"כ מהשורש הנעלם שהיא הדעת קו האמצעי, שהח"ג הגם שעיקרם הם רק קווי הקצוות לבד, וגם כל יציאתם הוא מבינה שהיא הקו השמאלי, עכ"ז הנה יש בהם בהעלם כח ושורש דהקו האמצעי ג"כ, והוא משום שכל יציאתם הוא רק מכח הקו האמצעי אשר בבינה שהוא הדעת הנעלם בתוכה.

והנה אחר שהוציאה הבינה את החו"ג אשר עיקרם הם קוי הקצוות כבחי' עצמותה, הוציאה אח"כ את הת"ת שהוא קו אמצעי ממש גם בגלוי, נמצא שעיקר הגילוי בכל הג"ר הוא שליטת דהקו האמצעי, ולכן מבחי' הגילוי הזה הוציאה הבינה את הת"ת שהוא קו אמצעי בגילוי ממש, אלא שקודם הוציאה את החו"ג שהם קווי הקצוות מבחי' עצמותה, משום שבהז"ת הוה עיקר השליטה בגלוי רק שליטת הקצוות לבד. וזהו הענין מה שהת"ת הוא מחובר עם המוחין ע"י חוט השדרא, משא"כ קוי הקצוות שאינם מחוברין זב"ז בהדיא, כי הרי החו"ג שהם הדרועין אינם מחוברים עם החו"ב, וכן הנו"ה אינם מחוברים עם החו"ג, והוא משום כי הת"ת הגם שהוא יוצא ג"כ רק מהבינה קו השמאלי כמו החו"ג, אך עיקר המשכתו הוא מכח שליטת הקו האמצעי וגילוי האחדות שבה.

והנה ע"ד שביארנו בחג"ת עד"ז הוא ג"כ בנה"י, כי הנו"ה יצאו תחילה וקודם להיסוד משום ששם הוא עיקר השליטה דהקצוות במכל שכן מהחג"ת, והם יצאו ג"כ מבחי' גילוי הקצוות שבבינה, ועכ"ז ע"כ הוא שכל יציאתם הוא רק מכח השורש הנעלם שהוא הקו האמצעי שבבינה. אבל עיקר הגילוי בהם הוא רק מגילוי הקצוות לבד, והם נפרדות בבחי' הגילוי, ומה שמייחד אותם בגלוי הוא רק היסוד אשר יצאו אחריהם ולמטה מהם.

והנה ע"ד שביארנו ב"ס הפרטיים שבכל פרצוף, הנה עד"ז הוא ג"כ בהפרצופים הכוללים ובעוד מעלה יתירה, כי בה"ס הפרטיים הרי אמרנו שיש עכ"פ איזה גילוי ושליטה גם לקוי הקצוות שבהג"ר, דהיינו להח"ב שבהם ולכך הוה הדעת נעלם בהם וכנ"ל, אבל בא"א ואו"א אשר הם הג"ר דכללות האצילות, הוה כל הגילוי בהם רק הגילוי דהקו האמצעי לבד, כי גם עתה שולט שם רק הקו האמצעי והאחדות לבד. כי היחוד הוא תמידי בהם, וכן או"א הגם שהם החו"ב אשר הם השורש דקוי הקצוות, אך עכ"ז הנה הם לא נגלו כלל כי הם אתכלילן במזל.

כתב הרב בהולדת או"א (פ"ד) שכל ההתפשטות פרצופי או"א הוא ע"י התרין מזלין, כי הרי הם נשפעים ממנו. הרי לנו שהדעת הכללי מהג"ר הכלליים לא נמשך התהוותו ע"י קוי הקצוות שהם החו"ב ע"ד הדעת הפרטי שבכל פרצוף וכנ"ל, אלא אדרבה הוא כי הם נמשכים ונשפעים ממנו, כי הוא גבוה מהם והם למטה ממנו. אבל כאשר אנו מחשבים הדעת בה"ס הפרטיים שבכל פרצוף, נחשב הדעת למטה מהחו"ב.

ולכן לא נתגלה בחי' פרצוף, שהוא הגילוי דתלת תלת, רק מסיום המזלין ולמטה. למעלה מז"א אשר אין שום גילוי להקצוות כלל.

היסוד הוא התחלתו מהטבור משום דכל התהוותם הוא מהגילוי דהקו האמצעי שבבינה הקשור בא"ס. וזהו מ"ש הרב כי בחי' היסוד לעולם הוא גבוה למעלה מב' פרקין עלאין דנ"ה כו', והוא משום כי התהוותו הוא משורש הקו האמצעי הקשור בא"ס. (ואמר עוד) וא"כ מוכרח הוא שהדעת יהיה גבוה למעלה מאו"א.

לפי זה הנה באמת קשה מאד, כי מאחר שבהחב"ד דנקודות היה הדעת גבוה מהחו"ב, וכן בהחב"ד הכלליים שהם או"א והמזלין הוה הדעת הכללי גבוה ולמעלה מהחו"ב, א"כ למה באמת הוא שבז"א וכן בכל פרצוף פרטי הוה הדעת למטה מהחו"ב. ע"ז מתרץ ואומר שהטעם הוא לפי שכשהבינה נכנסת בו לתת אליו מוחין, היא משפלת

עצמה ומרכנת עצמה כו', כי בהג"ר הוה עיקר השליטה והגילוי בהם מהנהגת דקו האמצעי, ועכ"ז יש גם בהם גילוי לבחי' הקצוות ג"כ. ובהז"ת הוא להיפך, ובחי' הקו האמצעי דהז"ת הבינה מוציאה בכח הגילוי העיקרי שבה שהוא הקו האמצעי שנתגלה בה. וא"כ נמצא כי כאשר הוצרכה הבינה להוציא את הז"ת ולסדר בהם שיהא עיקר השליטה בהם רק מהקצוות, הוצרכה לשנות את דרכה ולהסתיר את האור העיקרי שבה שהוא האור דקו האמצעי ושלא להשפיע בו רק לבסוף. והם השולטים והמאירים והוא הענין הגבהת רישי ירכין לעילא.

והנה כ"ז הוא מהבינה דכל פרצוף להז"ת דכל פרצוף. וכן עד"ז הוא ג"כ מהבינה הכללית שהיא אמא דאצילות להז"א דאצילות.

ואמר "משפלת", ור"ל על בחי' הקו האמצעי אשר בג' תחתונות שבה. ואמר "מרכנת", ור"ל על הג"ר שבה שהוא הראש שלה, וכן החג"ת שהוא הגוף שלה.

ואמר עוד "בסוד האם רובצת על האפרוחים", ור"ל כי האפרוחים הוא נקרא בעת שהז"א הוא רק בבחי' ו"ק לבד. וכוונת הרב בכאן על בחי' הכללות, כי כל כללות ז"א בכל משך זמן דשית אלפין שנין אשר כל משך זמן הזה הנה ניכר בו האור דשם מ"ה הוא לעולם רק בבחי' ו"ק לחוד, ור"ל ו"ק הכוללים.

כי כל האצילות עתה הוא רק מהמ"ה וב"ן דא"ק והם כולם בבחי' זו"ן לבד, והזו"ן דאצילות הם המ"ה וב"ן דאצילות ג"כ, ושם הוא עיקר הגילוי דשליטת הקצוות שאמרנו, כי הרי הם הז"ת דמ"ה וב"ן הכוללים שהוא המ"ה וב"ן דמ"ה וב"ן, ולכן הם נקראים אפרוחים דלאו אינון גמר פירי בכל משך דשית אלפי שנין. ולכן נקראים אפרוחים אפי' אחר קבלת המוחין שהוא הג"ר שלהם, כי הרי עדיין שליטת הקצוות קיימת עכ"פ. משא"כ כשיהיה העולם מתנהג ע"י בינה, עלמא עלאה, וכמו שיהיה באלף הז', אז יתעלו העולמות כולם בעילוי גדול מאד במדרגה אחרת משל עתהcheck.

שם אות נג

ענין הנה"י דא"ק הנאמר בענינינו הכוונה הוא על אותן הבחי' דא"ק העתידיים להשתתף בעצם האצילות, מלמדינו הרב שהגם שהתלבשות או"א דאצילות בהזו"ן דאצילות הוא רק בסוד האם רובצת כנ"ל, אבל בא"ק עם הנקודות הוא אינו כן, שלא הסתיר ולא השפיל את האור דקו האמצעי שלו כדי להתייחד בהנקודות כלל. והטעם הוא כי כל ענין השפלה והרביצה הוא כדי שיהא יכולת להתחתונים אשר גילויים הוא בגילוי הקצוות לקבל את האור דקו האמצעי ג"כ. וכ"ז הוא רק באצילות אשר שם הוא הרצון דהמאציל ית"ש שיהא גילוי דא"ס ית"ש מתייחד עמהם ביחוד אמיתי.

אבל בעולם התהו שהוא הנקודות אשר שם הוא בהיפך, כי שם נסתתר אור א"ס ית"ש בכל האפשרי, לכן היה שם א"ק עומד ולא רובץ, ונשאר גופו שהוא ת"ת עומד למעלה זקוף בלתי מוטה על הנקודות. ושימש אז הדעת במקום הכתר, והדעת היו יכולים לקבל. כי הוכרח הוא להאיר גם להנקודות באיזה הארה מהקו האמצעי עכ"פ, כי אם שלא היה להם אור כלל מא"ס ית"ש, לא היה אפשר להם להתהוות כלל אפי' כרגע, אותה הדעת לא היה מתייחד עמהם ביחוד גמור וכמו שהוא לאחר התיקון, אשר אז הוא בתוכם ובפנימיותם ממש כנ"ל אות נ"ב. אלא עומד בפנ"ע. ולכן ניכר אז איך שהוא למעלה מהח"ב, כי הרי הוא באמת מבחי' הכתר עצמו, אלא שהוא חיצוניותו המתפשט ממנו ולמטה, אבל באצילות אשר הכתר מתייחד ומתדבק עם הח"ב הנה ממשך בהם את חיצוניותו שהוא הדעת, כדי להשריש בהם מעצמותו גופה, ונעשה הוא והם חד. ואינו מתגלה הדעת לבחי' בפנ"ע רק מאחר הח"ב ולמטה.

ואין להקשות על כל דברינו כי הרי אמרנו לעיל כי הדעת דהנקודות לא היה הדעת דהקו האמצעי כלל אלא רק הדעת דהקצוות לחוד, והוא ודאי אינו מיוחד עם הכתר להיות עומד במקומו, כי הגילוי דא"ס הוא רק בקו האמצעי לבד, וא"כ איך אפשר לומר שהדעת דעולם התהו היה משמש במקום הכתר והיה למעלה מהח"ב והם ינקו ממנו.

אך האמת הוא כי אותו הדעת אשר אמרנו שהיה משמש במקום הכתר, הנה הוא לא נשבר כלל, כי הוא אור הדעת הפנימי אשר הוא מלובש בתוך הפרק העליון דהיסוד דא"ק, והתנה"י דא"ק הם לא נשברו כלל וכמו שאמרנו לעיל אות י"ח, כי עיקר הנקודות והמלכים שנשברו הוא רק בה"י"ס דהמלכות דע"ב דס"ג, שהם המלכים דהיושר ובה"י"ס דהמלכות דס"ג דס"ג שהם המלכים דעגולים. אך הדעת דהמלכות דכל א' אשר היו מלבישים על הפרק העליון דהיסוד מחוץ להם, הם הדעת אשר נשברו.

והנה בזה נתבאר ג"כ מ"ש הרב למטה בסמוך בפרק זה "כי היסוד דא"ק הנתון בדעת דנקודים כו", אשר לכאורה יפלא, כי הרי הוא ההפך ממה שנודע בכ"מ שהדעת דהתחתון הוא בתוך היסוד דהעליון. אך לפי דברינו הוא נחא היטב, כי עיקר אור הדעת, הם באמת מלובש בתוך היסוד דא"ק בהפרק עליון שבו, והיו אותן האורות מבפנים והפרקים העליונים דהיסודות מבחוץ. אך מ"ש שהיסוד דא"ק הוא נתון בתוך הדעת דנקודים, הכוונה הוא על הדעת דה"י"ס דהמלכות דכל א'.

ומש"כ משם מסופו יוצא הבל והארה לחו"ב דנקודה שהם תתאין מניה, עיקר הכוונה הוא (גם) על הח"ב מה"י"ס דהמלכות, ואותן הח"ב לא נשברו, וכידוע שהג"ר לא נשברו, וינקו אותן

הח"ב מהבל היסוד דא"ק אשר בתוכו היה אור הדעת מהי אורות שיצאו מהעינים. והגם שהדעת דעולם התווה לא היה מהקו האמצעי העיקרי וכנ"ל אות מ"ג, וא"כ איך שימש הוא במקום הכתר, אמנם הרי גם הכתר שבעולם התווה לא היה ג"כ מהקו האמצעי העיקרי, כי לא היה נתגלה בהם יחודו של א"ס ית"ש, שכולם היו רק מזווג דחיצוניות לבד. וא"כ נמצא כי הדעת והכתר היו שניהם מבחי' אחת, ובעולם התווה שימשו הם בבחי' קו האמצעי העיקרי אשר שם. אמנם אפ"י אותו הקו האמצעי הגם שהוא אינו הקו האמצעי העיקרי, עכ"ז לא היה מתייחד בהנקודות להתפשט בפנימיותם, אלא שהכתר היה עומד זקוף למעלה, וגם הדעת הנמשך ממנו מחיצוניותו לא היה נכנס בתוך הח"ב להתעלם בתוכם, אלא היה עומד בפנ"ע ושימש הוא במקום הכתר להיות חופף עליהם מלמעלה ולהאיר להם וכנ"ל.

אמנם עדיין מוכרח לנו לבאר כי הרי לעיל אמרנו כי הארת הת"ת והיסוד הנאמר בכאן הכוונה הוא רק על אור עצמותם גופה ולא על האור החדש המתפשט בהם. ונודע הוא שנקודת הכתר הוא קמץ (&), ונקודת הדעת הוא חולם צירי קמץ צירי2, וא"כ מ"ש הרב שמקבלים הארת חולם מהת"ת והארת שורק מהיסוד, ע"כ כוונתו הוא על ההארה העצמותית אשר בהת"ת והיסוד עצמו.

אך האמת הוא כי הגם שכוונת הרב מהבל החולם והשורק שאמר, הכוונה הוא על האור העצמותית אשר בהת"ת והיסוד עצמו, עכ"ז האמת הוא כי גם אור הכתר שהוא נקודת קמץ, וכן אור הדעת שהוא נקודת חולם צירי קמץ צירי המתלבשים בהשליש תחתון דת"ת ובפרק העליון דהיסוד, הנה יוצא הארתם ג"כ להאיר בהג"ר דה"ס דהמלכות המתלבש שם. אותן התנה"י דא"ק הם בחי' החלקי דא"ר"א מחומר וצורה המתלבשים בהמ"ה וב"ן שהם הזו"ן והבנים להע"ב דס"ג והס"ג דס"ג. והנה החומר הוא ספירות התנה"י בעצמם, והצורה הוא ההבל דנקודות חולם חיריק קיבוץ שורק שהם האור העצמותית אשר באותן התנה"י. ואותן החומר והצורה הם שניהם מתלבשים בהי"ס דהמלכות המלבישים עליהם, אמנם אותה הצורה אינם מאירים כולם בעולם התווה אלא רק החולם והשורק לבד, כי אינו מאיר רק הקו האמצעי לחוד, כי בלעדו אי אפשר לשום מציאות שיתהווה כנ"ל.

והנה כל סדר הזה שאמרנו בהאור עצמותית דהתנה"י דא"ק שהוא בחי' הצורה דחלקי א"ר"א, הנה ע"ד זה היה ג"כ בכל אור הי"ס דאור החדש אשר יצא {קח ע"ד} מהבקיע דרך הפרסא. הרי נתבאר כי הגם שעיקר כוונת הרב מהבל החולם והשורק שאמר הוא על האור העצמותית דת"ת ויסוד, עכ"ז הנה באמת היו יונקים גם מאור הכתר ומאור הדעת הפנימיים אשר היו מלובשים באותן האור העצמותית ג"כ, וזהו מה שהרכיב הרב הדעת והיסוד ביחד. ואין להקשות הלא אמרנו כי בעולם התווה לא היה שום גילוי רק מהקצוויית לחוד וכאן אמרנו להיפך שהת"ת והיסוד אשר הם מהקו האמצעי הם האירו הן בהאורות העצמותית שבהם והן בהאורות הנמשכים בהם מלמעלה, והקוי הקצוות שהם נ"ה היו אורותיהם סתומים מכל וכל. אך לא קשה כלל כי הנה ענין החסרון דקו האמצעי שאמרנו הוא ע"ד חסרון דהזווג אשר היה חסר בעולם התווה, כי הרי ידוע הוא שכל סיבת מיתת המלכים הוא משום שיצאו בלא זווג, ועכ"ז הרי ידוע הוא ג"כ להיפך שכל יציאתם היה ע"י זווג דווקא.

והענין בקיצור נמרץ מה שנוגע לענינינו, כי הקו האמצעי העיקרי אשר בו הוא הגילוי דא"ס ית"ש, והוא ההתפשטות הב' דבחי' תוספת אשר בארנוהו לעיל, הוא אשר חסר בעולם התווה לגמרי, אבל בחי' הקו האמצעי הנעלם בהקצוות עצמן, הנה הוא אשר היה בעולם התווה ג"כ בודאי.

והנה היה ד' חילוקים בין עולם התווה לאחר התיקון בענין הקו האמצעי: א', כי לא היה רק הקו האמצעי אשר בהקצוות עצמו. ב', כי גם הדעת דקצוות אשר יצא עכ"פ, הנה לא היה מתייחד עמהם ביחוד גמור כלל. ג', והוא כי בעולם התווה שימש הדעת במקום הכתר. ד', הוא כי לא השפיע אותו הדעת בהם רק לקוי הקצוות לבד.